

1879.

Kaste Söber

Kirja pannud
E. M. Jakobson.

Kolmas jagu.

90 pildiga.

Tartus, Schnafenburg'i juures trükitud.

J. E. Jakobson

Laste Söber.

N° 121.

Kirja pannud

E. M. Jakobson.

Kolmas jagu 90 pildiga.

Tartus.

Schnafenburg'i juures trükitud.

1879.

H. Silk.

1902 - 1925

Zenjuri poolesti lubatud. — Tallinnas, 5. Märtsi k. p. 1879.

1879
Tallinnas
K. M. Kallaste
Kõnnekirjanduse
Kõnnekirjanduse

Laste Söber.

Lugejale!

Sp. s. 1, 8. 9.

„Kuule mu poeg, oma isa õpetust,
ja ära jäta mitte maha, oma ema
käsu õppetust. Sest need on sinu
peas üks armu ehte ja keed su
kaela ümber.“

esti sõbradelle, oma kolmandama jauga
mõnda uut pakfudes, ilmub „Laste Söber“
jälle meie maal. Armastust, raho ja
õnne soomides, jääb ta ka edespidi
sõbraks, ja saab, kui Jumal õnnistab, omas nel-
jandamas jaus, mõnda kena juttu linnukestest
tooma.

Wäljaandja.

Oh, fui ilus pilt!

1. Sööma palwe.

"Kõikide silmad lootwad sinu peale ja sa annad neile nende rooga omal ajal. Sa teed oma helde käe lahti ja täidad kõik, mis elab, hea meelega."

"Sgaüks, kel õhk on, see kiitku Jehoowat.

Saleluja, Amen!"

2. Hommiku laul.

Kõiks weike laps küll olen ma
Ja nõdra jõuga,
Ma õnnis olla tahaks ka,
See tee mul teadmata.

Mu heats oled Jeesus ja
Kord lapsukeseks saan'd,
Ja oma kallil werrega
Mind äralunastan'd.

Oh, kallis Õnnistegija,
Nüüd õpeta mind ka,
Mis oma armastusega
Sul pean tegema.

Üks weike laps küll olen ma (noodid).

Pitkamööda, tasase healega.

Üks wei - fe laps küll o - len ma Sa nõd - ra jõ - u -

ga Ma õn - nis ol - la ta - haks ka, See tee mul tundma -

ta

3. Laisk koolipois.

Kutsud poisikese sööma,
 Du tal warsti lusik käes:
 Kui hiiüad: tule lugema!
 Kas on tal siis ka raamat käes.

4. Kes on minu wennad ja õed.

Kes on minu wennad?
 Kes mu õed on?
 Need on Jeesu liikmed,
 Need nad tõeste on.
 Karjake, see weike,
 Karjast tunneb ta,
 Hiiüab maa peal teda:
 Ünnistegija!

Nad on lapsukesed
 Sündind Jumalast;
 Kes kord taewas saavad
 Demast auustust.

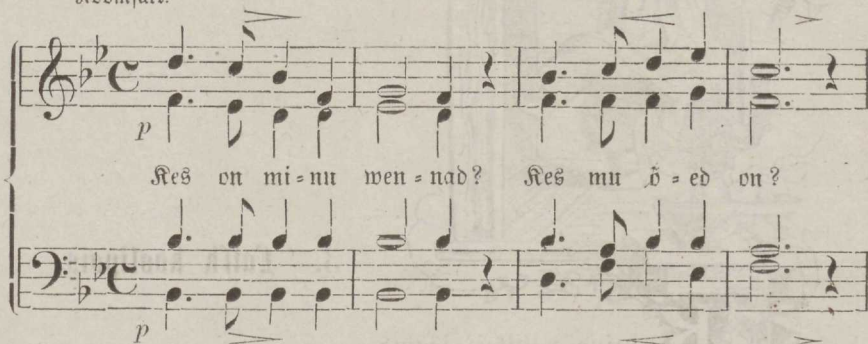

Need on minu wennad
 Need mu õed on.
 Iffa jälle ütlen:
 Jah, need tõest nad on.

Matt. 12, 50.

Rõõmsalt.

p

Kes on mi = nu wen = nad? Kes mu õ = ed on?

p

Need on Jee = su liif = med Need nad tões = te on.

f

5. Usk ja armastus.

Uhes ilusas metsas kord leidisin
 Kaks meikest kena lapsukest ma,
 Tütarlast oma hõlma siis wõtsin
 Ja poisikest teretasin ka.

2. Mind juhatades poisike laulis
 Seft kalli-usu lootuse teest,
 Mis ehitatud ilusas metsas
 Ja läbi weel tulest ja weest.

3. Nende lauludest rõõmus, siis jõudsin
 Ma wiimaks läbi Jordani jõest.
 Seal tütarlapse laulu weel kuulsin
 Nga ühe armastuse teest.

6. Jõulu laul.

Ruulge mu lapsed, mispärašt ma' tuluud
 Sealt taewase trooni pealt waejuse lauta:
 Et teid, mu tallesi, hõlma siit wõtma
 Ja tagasi taewase rõõmusse tõtma.

7. Haua juures.

Oh armasta, oh armasta!
 Nii kaua kui võid armasta!
 See aeg, kül kiirelt tuleb ta,
 Kus haul pead ja kaebama.
 Kül põlwile siis langed ja,
 Ja katad silmi kätega:
 Ei enam teist või näha ja.
 Ta puhkab mullas, rahuga.
 Kui hüüad: Anna andeks ja!
 Sind olen kurvastanud ma.
 Ei või ja vastust saada ka
 Seft ei või näha kuulda ta.
 Oh armasta seepärast ja,
 Nii kaua kui võid armasta!
 „See aeg on kiir kül tulema,“
 Kus haua peal pead leinama.

8. Öhtu palwe.

h helde Jeesus tule sa
 Mu juure täna ööst,
 Ja kaitse oma inglige
 Mind kõige kahju eest.

9. Weikse Maria kiri oma
isale wiimases Wene-Cürgi
soas aastal 1877.

mu armas Isa!

Seft päewast saadik, kus sa meist
lahkusid, ja oma kalli Isamaa eest sõtta
ära läksid, ei jäta ma maha iga päew su
peale mõelda. Ma olen väga kurb, et

find enam iga hommiku ei wõi teretada! Ma loodan aga, et Sumal
find mu kallid Isa, jälle meie juure terwelt ja elusalt saab tagasi

tooma, et ma sulle siis jälle, nõnda kui ennegi wõiksin suud anda, ja et ma jälle su kaela ümber wõiksin hakata sind kinni hoides, et sa millaski enam ära ei läheks. Tää Sumalaga, mu armas Isa, ja tule jälle, aga õige pea minu juure tagasi. See peale igatsedes ja oodates, jään, sind omas südames pidades, sinu sind armastaja tütar
Maria.

Kui suur wõis tütarlapse ehmatus ja mure olla kui teada sai, et tema armas Isa juba mulla al magas kui kivi sinna tuli, ja et ta nüüd enam millaski ei saada tagasi tulema.

Kui palju niisugusi ohwrid ka wiimne sõda eneselle pärinud, kes wõib seda ülesarwata!

Teie aga, mu armjad lapsed, kel Sumal isad on elusse jätnud, ärge unustage Teda selle eest tänada, aga ka mitte waeste laste eest palwet teha, kes hirmsa Türlaste läbi on surma saanud, nõnda kui meile jeda siin see pilt näitab. Paluge Sumalat, et Ta armulikult meie Isamaad ja suurt Weneriiki, nii kui ka meie armulikku Riigi-Isa, Keisrit Aleksandrit II., oma trooni peal, wõtaks kaitseja ja kõige maadesse rahu saata.

10. Mis Kaarli tegi.

Kord kui ma ühe linna põik=ulitsas kõndisin, nägin ma üht laste seltsi, kes rõõmsaste mängisid ja üht lumest meest üles=ehitasid. Üks pois nende seas, kes teiste hulgas kõige terasema loomuga nähti olewat, oli nende pealik; sest ma kuulsin, et ta teisi poisja õpetas, kui nad kõik kõrdamööda ei teinud. Teda nähti ihu ja hingega oma ehitamise juures olewat, ja praegu oli ta ühe suurema poisile käsku annud maha kummardada, ja oli nüüd ise tema seljas kui oma amjärke peal, ja pani siit lumest tehtud mehele kübara pähe. Sel filmapilgul, kui ma mööda tahtsin minna, tehti teisel pool ulitsat maja üks lahti, ja üks lahke ja tasane naese heal oli kuulda, kes

hüüdis: „Kaarli, ja pead isa juure tulema.“ Üks sai kohe jälle kinni pandud, ja poiji ema, sest seks pidasin ma teda, kadus ukse taga mu silmist ära, ilma et esite oleks järele waadanud ehk ootanud, kas Kaarli ka kohe saaks sõna kuul ma. Pois oli oma mängu=chitamise tujus, ja ma arvasin, et ta seda tasast healt polnud kuulnudki. Oma teadis seda külap wist paremine kui mina, sest ta tundis oma poega. Niipea kui üks oli kinni pandud, jättis Kaarli kõik oma mängu= sõbrad, kargas kui wälk teise seljast maha ja ruttas tuppä. „See on tõeste üks hea ja sõnakuulelik pois,“ mõtlesin ma omas südames, kui oma teed edasi astusin, see poeg saab wististe oma wanematele palju rõõmu tegema. Urmsad lapsed, siin näete üht kena eeskujut, kudas ka teie oma koolmeistrite ja wanemate sõna peaksite kuulma. Seepärast ärge laske ennast mitu korda kutsuda, enne kui tulete, waid saage ühe sõnakuulelikuks.

11.

Eduard, üks auus pois.

Üks õpetaja jutustab meile Berliini linnast ühest auvasest poisikesest: „Ühel külmal talwe õhtul läksin ma kord oma sõbra juure võõrsiks. Seal nägin ma uulitsal üht räbalatega kaetud naist, kes oma kepi najal wärisetes ja waewast wiisi edasi jõudis. Teda juba pealt waadates oleks iga inimese südant wõinud liigutada, aga üks proua omas toredas riides oli nii häbemata ja kõwajüdamega, teda weel pealegi sõimu sõnadega haugutada, ilma et temale midagi oleks annud. Seda kuulis ja nägi üks weikene pois, jooksis ruttu wanamoori ligi ja pani temale kedagi pihku. See peale kutsusin ma poisi oma juure: Weikene sõber, mispärast ei wõi sa mu otsa waadata? Ta wastas: „Ma häbenen ennast.“ Aga mispärast? küsisin ma edasi, ja oled ju nõnda kui ma nägin ühe hea teu teinud, ja seepärast ei pruugi ennast keegi häbeneda. Mis oled sa siis seal jelle waele naejele annud? Ta wastas: „Kolm kopikut, mul polnud enam.“

Sa oled seega ühe hea teu teinud, mu poeg, ütlesin ma nüüd, ja et sa näed, kuidas Jumal inimeste lastele kõik ära tajub, ja et temal sest hea meel on, tahan ma sulle need kolm kopikut protsjentitega tagasi maksta. Ma andsin poisile 5 kopikut, mis ta hakatusel ei tahtnud vastu wõtta, aga et temal korraga nagu kedagi läbi mõtete oleks läinud, wõttis ta ruttu lahkest tünades temale pakutud raha ja ruttas minema. Aga kuis sai mu süda liigutud, kui ma teda sellesama naese juure nägin jookswat ja temale ka need 5 kopikut nägin pihku pistwad. Ma kutsusin poisikesi weel kord tagasi, aga seekord ilmaaegu; sest ta oli kui wälk ühe maja nurga taha mu filmist ära kadunud.“ — Tõeste ühe hea teu pärast ei peaks meie ka tahtma, ei kiidetud ega tajutud saada.

19. Üks öö koolipoisi elust.

Meie maal sündinud lugu.

Kõik tuhat kaheksa sada viiekümne kaheksamal aastal, ühel ilusal Augusti kuu päeval, läksiwad kaks koolipoissi metsa. „Jakob“ oli üle kahesteiskümne aasta wana ja tema sõber nimega „Lind“ kolm aastat temast noorem. Jakobi isa oli juba aasta eest ära surunud, ja ema sõna ta siis ei wõtnud igal ajal kuulda, kui tal lust tuli jahi peale minna, kes teda ikka keelas. Ühel päeval wõttis Jakob oma isa püssi nurgast, aga nõnda et keegi teda ei näinud, ja läks siis oma weikese koolisõbraga metsa.

Nõnda kaua, kui päikene weel taewa kätte al paistis ja oma imelikku walguist kõige sügawama metsa sisse läkitas, läksiwad mõlemad koolisõbrad ikka sügawamale metsa. Rõõmsa südamega astusiwad nad edasi ja ei mõelnudki selle peale, kui oleks nad wõinud metstas ära eksiada. Metstja puud nähti neil kõik tutwad olewat, et kartust südamesse ei tulnudki. Linnu püüdmise peal unustasiwad nad aga aega järele arwata, ja enne kui seda oleks hakanud tegema, läks ju päew looja; päikene juhatas omad wiimsed kuld kiired kõige sügawama puu latwade otsta, ja haawa lehed, õhtu widewiku tuulest wärisjedes, tuletasiwad poistele äraeksimist meelde.

Nüüd pöörasiwad noored jahimehed ruttu ümber, linnu püüdmist maha jättes ja kodu poole rutates; aga mida enam nad edasi rutiwiwad, seda kaugemalle läksiwad nad metstja sisse, kurni nad korraga ühe weikese heinamaa peale tuliwad, kus heinadega täidetud onn oli. Heinamaa ümber piiras weike jõeke, kes kohijedes pimedast metstja sisse woolas ja Jakobile tema ema manitsusi meele tuletas. Jakob oli küll juba lapsepõlwest saadik harinud palwet tegema; kas see aga tõeste ta südamest ikka oli tulnud, ei wõinud ta isegi teada. Nüüd õpetas teda aga Sumal tõeste palwet tegema, sest tal läks nüüd tõeste abi tarwis. Pime öö tuli poiste peale ja pani nende südamed kartes wärisema. Häda õpetab paluma, ja Jakob oli tõeste hädas. Mõlemad poisid lastiwiwad endid põlwiwile maha, ja Jakob tegi suure heale ja filmaweega palwet, et Sumal neid sel õõsel wõtaks kaitsteda. Nüüd nähti nende

kartus kadunud olewat, sest nad hakkasiwad nõu pida-
ma, kuhu võmajale võitfi-
wad jääda. Heina onu oli
selle tarwis hea ja mõle-
mad ronisiwad kui kassid
mööda palksiid üles ja oli-
wad ka warsti, jooksmi-
sest wäsinud, wärste hei-
nade sees magama ninu-
nud.

Teisel hommikul ära-
tas hommikupuna mõ-
lemad jahimehed oma
jalgade peale. Jumal oli
neid sel wõl kaitsumud, aga
poisiid unustasiwad teda
selle eest tänada ja ka teda
eneselle kaitstjaks kaasa
paluda. Dnnist wälja ka-
rates ottsiwiwad nad ennas-
telle teed kodu poole. Üks
jämne palk oli jõe üle

pandud, mis nende silma puutus ja mis nad siis eneselle kobe illaks
tarwitasiwad. Üks jalgteel teisel pool jõge juhatas neid nüüd ühe talu
juure, kus nad siis ukse taga nii kawa koputasiwad, kuni üks wana
mees wälja astus ja neile lasteste teed kodupoole juhatas. Tee läks weel
ford metsast läbi, kus juur kiusatus ja äpardus noori jahimehi ootas.

Üks kena oraw istus puu oksa peal ja rõõmustas ennast hom-
miku puna ja roheline metsa üle. Ta waene loom ei aimandki, mis-

sugune hirmus äpardus täna ta peale pidi
tulema. Jakob ei tahtnud enne kodu minna,
kuni piis oleks paunkunud, ja nüüd pidi
waene ilmajüüta oraw temale sibiks teenima.
Ta pani piisil palge — üks silmapilk —
piis paunkus ja waene oraw rippus juba
puu oksa küljes, surma wäristuses. Dra-
wal oli weel elu sees, sellepärast tarwitas ta

oma terawaid küüni, neid kõwaste puuoksa sisse ajades. Jakobil, kes
nüüd waele orawa surmawäristust nägi, oli hale meel ja kahju

oma töö üle. Tema weike sõber, kes hea ronija oli, ja nüüd orawat puu oksa külles nägi rippuvat, oli kui wälk puu otsas ja rippus nüüd orawa wiisil puu oksa külles, kust ta orawat püüdis maha raputada. Jakob keelas kül oma koolisõpra, aga sai wastuseks:

„Ma ei ole weel millaski maha kukkunud.“ Aga mis sündis; Jakob kookus, sest orawaga ühes langes ka tema sõber puu otsast maha. Kuinud puu oksad oliwad katti läinud kus peal ta seisis, ja nüüd oli weikene ronija puu juure peal maas. Jakob tõstis oma sõbra koha ülesse, aga mis nägi ta nüüd! — weike meheke oli oma parema käewarre katti murdnud, ja käsi rippus aga weel soonte külles. Noorte meeste jahilust lõppes nüüd sootumaks ära. Drawa jätsiwad nad metsa ja tõtasiwad ise kodupoole, kus noor mees oma paremat kätt pahema käega pidi finni hoidma. Mida lähemalle kodu poole, seda raskemaks sai nende süda. Kodu ligidal tuli karjapois neile oma karjaga wastu, ja tegi nende südamet paha sõnumetega weel raskemaks.

Jakobi ema oli neid igalt poolt täga otsida lastunud ja mitte ööse magada wõinud. Jakob pani kodu tules püsji nurka ja läks ise põõningule peitu. Tema sõber läks aga tuppä ja awaldas siin oma juurt häda. Dohter sai nüüd toodud, kes wiis wersta eemal ühes mõisas elae, kes poijsese käeluu jälle kokku seadis ja finni sidus. Jakob jäi õhtuni peitu, kunni tema emal hale meel tema üle sai ja temale andeks andis. Selle rõõmu sõnume üle julges ta oma peidust awalikule tulla, kus ta siis oma emale töötas, edespäi ikka ta sõna kuulda. Üle kolmekümne tunni sõwmata, terve öö metsas, ja pealegi palju südamewalu oli tema nuhtlus.

Tema haige koolijõber Vind, kes kuus nädalat oma wanemate juures woodis pidi olema, sai jälle termiselle ja on nüüd kuulsaks kaupmeheks saanud. Jakob, kes seal metsas öö ael esimest korda tões ja wainus õppis palwet tegema, on Sumala imelikku armu juhatamise läbi üheks usklikuks meheks saanud, kes jeda ööd millaski omas elus ei wõi ära unetada.

Armas lugeja! Nõnda kui Jakob oma ema wastu effis ja sõna-kuulmata oli, oled ka sina oma Sumala ees üks patune, kes tema käsu sõnast on ära efsinud. Kas oled ja aga ka Sumalaga, nõnda kui Jakob oma emaga, ära lepitatud. Du Jeesus, kes enam meie eest muret kannab, kui üks ema oma lapse eest, ka sinule oma wainu läbi tunnistust annud, et sinu patud sulle on andeks antud? Jeesus Kristus, Sumala poeg, wõib üksi pattu andeks anda, kes patu eest oma elu on ohwriks annud, et meid Sumalaga selle läbi ära lepitada.

13. Kolm äraeksinud lapsukest.

Austraalias sündinud lugu.

¶ Hel reede hommikul, 12. Septembril 1856^{mal} aastal, saiwad kaks poisit Austraaliamaal omast emast wõsandikku saadetud, sealt kuiwad puuoksi kodu tooma. Lapsukesed oliwad ühe talupoea poead, kes kord Saksamaalt seie oli rändanud ja seie elama asunud; tema nimi oli „Duff“.

Poisikesed oliwad oma ema käsku ju tihti täitnud ja wabel oma otsimise juure enam kui penikoorma maad kodust eemal olnud, ilma et nad ära oleks efsinud. Sel nimetatud hommikul oli nende õde luba saanud kaasa minna, ja pealegi oli see esimene kord ja wanema wenna palumise peale. Wanemal wennal oliwad mõne aea eest tagasi metsas ilusad lilled ja marjad silma puutunud, mis ta oma õele tahtis näidata, ja siis mõtles ta nendega weel pärast oma ema rõõmustada. Kõik kolm lapsukest rõõmustasiwad ennast, pugefiwad läbi pitka rohu, noppisiwad marju ja ilusaid lillekese, aga tuliwad oma otsimisega ühte neile tundmata paika. Puuokse kofku korjades ja lillekese noppides läksiwad nad ifka kaugemalle kodust ära. Ümber pöördes sattusiwad nad ühe põhjatu juure rohu põllu peale, mis mitu kummend penikoormat maad pitt ja lai oli. Wanemad kodus ootasiwad neid kodu tagasi, aga kõik ilma aegu; seal läksiwad nad neid omas suures ahastuses taga otsima. See asi sai ümberkaufseis koloniides (ajutustes, külades) mõne tunni pärast tutwaks, nõnda et palju nüüd lapsukese

otsima läksiwad. Poole ööni oliwad nad oma otsimise juures wäsi-
mata kuu walgulsel olnud, aga kui ka see walgus pilwede taha peitu
läks, pidiwad nad jälle kodu tagasi tulema. Jälgi ei wõinud nad
üles leida ja kõik katsumised ja hüüdmised jäiwad wastamata. Teisel
päewal, see oli ühel laupäewal, sai lapsukesi hommikust õhtuni
otsitud, aga kõik ilma aegu. Pühapäewa hommikul läksiwad kolm-
kümmeend meest hobuste seljas ratša neid igalt poolt taga otsima, aga
kõik waew oli ka nüüd ilma asjata, sest mitte üht jälge ei wõinud
nad ülesse leida. Esmaspäewal, esimise hommiku punaga algasiwad
nad jälle otsimist. Laupäewa ööl oli palju wihma sadanud ja püha-
päewal oli maa pind külmetanud. Kuidas oleks need waesed lapsu-
kesed ka nii kaua ilma söömata ja pealegi külma käes wõinud elada.
Sel esmaspäewal oli tiiski kahel otsijad wõimalik olnud, laste jälgi
ülesse leida. Kartes, et jälle sinna ehk tagasi ei oskaks tulla, jäiwad
nad kõige öö platsi. Teisel hommikul sõitis üks neist juba wäga
wara tagasi, teistele seda teada andma, kummi teine platsi ootama jäi.
See koht oli kümme inglis penikoormat maad kodust eemal, kust nad
nüüd lapsi jälgede mööda hakkasiwad taga otsima. Pitka rohu pärast
ei jõudnud nad aga täna suuremat edasi, ja pime öö keelas ka pärast
weel edasi astumast. Pahase meelega pidiwad nad nägema, kuidas
taewas pilwedesse läks ja wihma suure mürinaga hakkas taewast maha

fadama. Nad mõtlesiwad siin waeste äraeksinud lapsukeste peale, kes, kui weel elus, seda kõik pidiwad kannatama. Teisel päewal läks lugu aga weel wiletsamaks, sest wihtm oli jäljed sootumaks ära pühkinud, et enam wõimalik ei olnud, õiget teed teada. Neljapäewa õhtu tahtsiwad kõik teised ju otsimist maha jätta, aga laste isa lootis ikka weel neid kätte saada. Selle tarwis sõitis ta nüüd ühte koloniitse, mis kolmfümmend penikoormat maad sest kohast eemal oli, sealt sündinud Austraalia maa mehi enesega kaasa tooma, sest nemad wõiwad palju paremine oma terawate filmade ja loomu annetega kedagi ärg tunda, kui Euroopa rahwa sugu. Reedesel päewal, kui laste isa ära oli sõitnud, tuli weel üks tark kolonist appi otsima, kes seal ligidal elas, nimega „Weetis“, kes ka nii õnnelik oli, juba poole päewa otsimise juures laste jälgi üles leidma. Ta ronis mööda üles leitud jälgi terve tund oma kätte ja jalge peal edasi ja tõusis siis jälle oma jalge peale seisma, kui jälled selgemad oliwad ära tunda. Nõnda läks ka reedene päew otsimise juures mööda, ilma et lapsukesti oleks wõinud üles leida. Sõisel tuli Duff kolme sündinud maa meestega taqasi, kes Elgini mägestikust pärit oliwad. Nende nimed oliwad Dikei, Trri ja Breed. Laupäewa hommikul saiwad jälled jälle üles wõetud ja Austraaliaste äratundmine ja terane loom otsimise juures oli imekspanemise wäärt. Nad leidsiwad kohe kolm jälge ülesse, kus teised waewalt aga üht wõisiwad näha, ja ajasiwad neid ruttu taga, ilma et nad oleks eksinud. Kõige südamed täitsiwad nüüd endid uue lootusega ja mõtlesiwad lapsukesti weel elusalt kätte saada. Kolm maameest lugesiwad laste jälgedest ikka teistele rõõmuks kedagi ette; „Siin weikene wäsinud, istub maha. Suur lasseb ennast põlwile, wiib weikest hõlmas edasi.“ „Siin on nad terve öö käinud — pime — ei näe wõsu, on tema peale langenud.“ Ja weel üht, mis meeste südant liigutas, oli: „Siin weikene jälle wäsinud — suur langeb põlwile, ei jõua üles tõusta, langeb silmili maha.“ Kui nad nõnda oma otsimise juures edasi läksiwad, nägiwad nad juba eemalt üht kõrget kohta, mis just nõnda wälja nägi, kui üks mäeküngas, mis Duffi maja ligidal oli, kus lapsukesed tihti mängisiwad. Laste isa arwas kohe, et lapsukesed sinna olla tahtnud minna, ja nõnda oli ka lugu. Lapsukesed arwasiwad pea kodus olla, ja et küll ju neli päewa oliwad hulkunud, ei unustanud nad oma ema käsku täita ja pun ofse kofku laduda. Aga kuidas oliwad nad eksinud. Teisele poole puid tülles ei leidnud nad oma isa maja, waid üht lõpmata suurt rohulagendikku. Wanema poisikese südame walu oli nüüd suur, ta wiskas pun ofjad enesest eemale ja hakkas fibedaste nutma. Sde pani ka nüüd oma

korwikeste käest maha ja hakkas nut-
ma, pealegi selle üle weel, kui ta
nägi, et weikese wenna jõud ära
lõppes ja ta nüüd rohu sees maas
oli. Nüüd tuli wanem wend teda
jälle trööstima, ja pühkis oma
rätifuga õe palged filmapijaretest
kuiwaks.

Laupäew oli ju pea lõppemas
ja õhtu jõudis kätte; sel päewal
pidiwad ärakadunud lapsukesed jälle
ülesse leitud saama; ja tõeste,
nende ära peastmises paistis sel-
geste Sumala imelik armu käsi
wälja. Kolm Austraaliast oli-
wad usinad omas otsimises. Üks

neist, — see oli kella kolme aeal peale lõunat, — kui ta õige tera-
waste enese ette waatas, nägi korraga jälgi, mis palju wärskemad
oliwad, kui endised, ja teiste jälgede üle põigiti nähti minewat.
Nüüd saiwad nad ka aru, et nende jälgede ülesleidmisega nad kolme
päewa teereisi oliwad lastele ligimale saanud; sest juba ühe poole
penikoorma maa taga tuliwad nad ühte wõsandikku, kus weikesed lap-
sukesed wiimisel ööl oliwad maganud. Sest oli nüüd ära tuntud, et
lapsukesed elasiwad, ja selle pärast rutasiwad kõik nii pea kui wõi-
malik, neid üles leidma. Duff, laste isa, sai nüüd südakamaks ja
lootis Sumala armu peale. Ta sõitis sellepärast ruttu teiste ees,
kuhu hobune aga ise tahtis joosta, ja leidis kolm korda sel wiisil
uuemad jälled üles. See oli ka nii wäga tarwis, sest päikene hakkas
juba weerema, ja kui hirmus oleks pidanud olema, kui nad lapsukesi
poleks üles leidnud, kus nad neil ju nii ligidal oliwad. Weel kord
sõitis isa ühe weikese mäekünka otsa ja wõis siit mõne sada samm
taga üht wõsandikku näha, mis seda moodu nägi olewat kui see, kus
nad wiimisel ööl oliwad maganud. Sinna kohta tahtis õnnetu isa
weel sõita, enne kui oleks ümber pöörnud. Ta ruttas edasi, ja enne
weel kui sinna kohta jõudis, nägi ta üht riide tükki tuule käes liikuwat.
Ta leidis siin, mis ta otsis. Ühes noortest puu-lehtedest ehitatud
majakeses magasiwad ta kolm lapsukest. Noorem neist oli teiste keskel
oma õe aluskuue sisse mähitud. Neid nähti sügawas unes olewat
ja isa kartis neid ülesse äratada. Mõne aja järel tuliwad ka teised
otsijad ratsa hobuste seljas taga järgi, ja ajasiwad lapsukesed oma

mürinaga üles. Wanem püüdis nüüd kõige esmalt ennast üles ajada. Ta nägu oli kahwatanud ja lume sanane, ja palged olivad sisse langenud; ta mokad olivad ülesse poole kokku tõmmatud ja ei katnud enam hambaid kinni. Hakatusel waatasiwad ta silmad kartusega enese ümber, aga siis jäiwad nad rahulikult isa peale waatama. Ta püüdis kedagi võluda, aga kurt ja keel nähti tal nii ära kuinud olemat, et aga „isa“ wõis öelda, mis peale ta siis jälle oma rohusängi tagasi langes. Selle peale ärkas weikene wend üles ja hüüdis lapselikult meele ja healega: „isa, mispäraft ei ole sa ju ennemine tulnud meid tooma? meie oleme ühte puhku su järele waatanud.“ Waene öde aga, kes oma weikest wenda oli katnud ja kannud, magas edasi nagu furnud, jõuetu üht liiget liigutada. Kui teda ülesse taheti äratada, ei teinud ta oma silmi lahti, waid hüüdis aga weel tasase healega ja wärisedes: „kül, kül.“

Praegu läks päew looja, aga lapsukesed olivad, Sumalalle tänu — üles leitud! Selsamal õhtul jõudsiwad nad weel ühte koloniisse, mis sealt kohast 8 penikoormat maad eemal oli. Tee peal anti lapsukestele natukene süia ja juua. Kella kahesani jõudsiwad nad nimetatud öömajale, kus armastawad käed ja see fäng neid wastu wõtsiwad.

Need weikesed lapsukesed olivad kahetsa ööd ilma warjuta külma käes olnud. Weikene tütarlaps, kui ta jälle sfngis oli soojaks saanud ja elu tal tagasi tulnud, pidas selge healega oma õhtu palwe ära. Weel tuleb nimetada, et see weikene tütarlaps iga õhtu, kui teised lapsed tühjas lagendikus maha heitsiwad, Sumalat palus, neid öö ael kõige kahju eest kaitseda. See armu Sumal, kes noorte kaarnate hüüdmist kuuleb, on ka selle weikese lapse palwet kuulnud ja kõigile abi saatnud.

Smeks on panna, et nad kahetsa päewa söömata, ju mitu päewa joomata wõisiwad elada, enne kui neid Sumala juhutamise läbi ime-

likul wiisil ülesse leiti. See on Sumala ja ei mitte inimese tegu! Dlgu see weikene tütarlaps ka teile üks eeskuju.

Pühapäewa hommikul saiwad lapsukesed oma isa majasse tagasi toodud. Kes võib siin nende ema rõõmu üles maalida, kes nüüd omad armsjad lapsukesed, keda ta mõtles juba ära kadunud oawat, jälle tagasi sai. Mõne päewa pärast kosu siwad lapsukesed jälle, et juba jalge peal wõisiwad seista. Nad oliwad üleüldse 60 inglisi penikoormat maad ära käinud. Sõimisel päewal 20 ja wiimasel weel 4 penikoormat.

14. Kaks.

See loom, kes meie laua peale kargab, meie põlwe peal istub, meie jalgade ümber nurub ja meid peaga silitab, meie juures fõõma laual istub, ja meiega ühes majas elab, on meie kodu kaks — tal on seesama loomus, kui ühel Leopardil ehk Tiigril.

Kaksi nägemine ja kuulmine on väga teraw, tema käik on tafa. Ta ronib hästi ja ruttu ja kukub ikka oma jalge peale. On ta wihane, siis ajab ta selja ülesse poole kõweraks, karwad püsti, läigatab silmadega, purskab healega ja ajab suu ammuli lahti.

Kaks on kawal, ettewaatlik, kartlik, julge, wihane ja maias.

Siin tahame kaks juttu kaksidest üles panna.

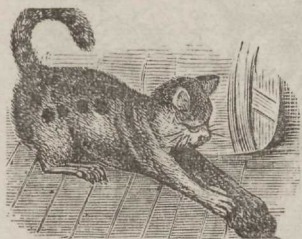
1. Ühes majas oli üks kaks kahe lapsega ülesse kas-

wanud, aga millasgi polnud ta lastele haiget teinud. Ühel hommi-
kul magas kass ahju al. Üks laps oli eneselle pinnu jala sisse ajanud
ja nuttis nüüd kibedaste. Wanem öde oli pinnu jalast wälja tõm-
manud ja püüdis nüüd kassendajat rahuliseks teha, aga kõif ilmaaegu.
Kui kisa mitte otsa ei lõppenud, tuli kass ahju alt wälja, andis
weikese kassendajalle hea matsu kápuga mööda körwu ja läks siis jälle
oma endise platši peale tagasi. Kass ei olnud enne seda lapsi weel
millasgi kratsinud, et see kord aga weikene laps jonnii ajas, tahtis
teda kass wistist natukene karistada, sest ta ei wõinud rahuliste suure
kisa pärast magada.

2. Weel üks teine jutt kassist. Kord oli üks soldat ühe musta
kassi saba kruumi wahese kinni pigistanud. Ta rõdmustas pealegi
weel ennast, kui kassi hirmsat kisa kuulis, ja waewas waest looma
nõnda wiisi enam kui tund aega. Waene loom püüdis aga ilma
aegu hirmsast walust peaseda. Sest ajast saadik, kus soldat kassi
waewanud, oli kahetsa päewa mööda läinud, ilma et ta kassi oleks
silmanud; aga nüüd, kui ta lõuna ajal oma wahiplatsilt kodu marsis
ja ühe müüri wahelt oma maja ligidal pidi läbi minema, kargas
temale korraga müüri otsast üks suur must kass pähe ja kratsis
soldati silmad hirmust wiisi weriseks. Soldat sai aga suure waewaga
kassist lahti ja pidi teda pärast weel oma
odaga eemal hoidma. Mustkass polnud keegi
muu, kui seesama, keda soldat kahetsa päewa
tagasi oli waewanud. Soldat, kes werine
oli, pidi haige majasse wiidud saama, kus
ta 22 päewa pärast ära suri.

See on kõigile ähwarduseks, et meie
loomad ei pea waewama.

15. Gangesse jõgi.

Gangesse jõgi on üks neist kõige suurematest maailmas. Ta on
ligi 500 penifoormat pikk ja woolab kõige ilusamatest kohtadest
Indiamaal läbi. Tema kaldad on väga kenad. Urtsikud on seal
Bambuse puust ülesse ehitatud, mis wägewa ja roheline rohu maa
peal kenad wälja näewad ja mitmetsugu, nagu nimelt Tamari, Bania
ja Palmi puude wahel warjus on, kes omad laiad roheliised lehed
igale poole wälja lautawad. Põllud on seal ikka roheliised, ja marja-

pöesjad säravad mitmesugustes wärwides. Siiski on siin waimu madalus suur kõige õitsewa looduse wastu. Kuidas on inimene nii wäga langenud! Pagana rahwas ei tule mitte üffi tuhandate kaupa oma ehitatud templitesse, et siin oma ebajumalaid kummardada, waid nad teewad ise suure Gangese jõele palweid ja kummardawad teda kui oma Jumala emandat. Nad ei pea mitte üffi tema wett pühaks waid ka neid kalu, konne, madusid, were-imewaid usja ja pealegi weel seda pori, mis jõe sees. Ühe niisuguse Hindu kirjas seisab kirjutud: „D Ganges, see öökull, kes puu augus sinu kaldal elab, on kõrge ja auus ja selle wastu ei ole kuningas, kelle maja kangel sinust eemal, mitte midagi, kui temal ka üks miljon ilusaid elewantisid oleks.“ Selle jõe peale waatamine peab õnnistust tooma. Mõni till tema weest teeb hinge puhtaks, ja igapäewane pesemine tema sees teeb inimest, nende mõtte järele, jellesinatset ja tulewas elus õntsaks; ka saab Gangese wett wande juures tarwitatud.

Igal aastal nimetatud päewal tulewad igalt poolt tuhande wiisi rahwas seie kokku. Nad wedawad kalewit, riisi milja ja kõiksugu magusaid söögiasju enesega kaasa ja jõe üle ehitawad nad igas kohas lilledest frantsid. Kui kõik ju wee sees on supelnud, wiskawad nende preestrid puuwilja ja riisi wee sisse ja teewad lõppeks kala, konna ja kõige inetuma loomade ees palwet. Sulatud wõiga täidetud lambid, mis põlewad, saawad nüüd mööda jõge alla lastud, siis teewad nad kord palwet Gangese jõe ees, kus nad Gangese jõge paluwad, neid kodu minnes kaitjeda. Mõne teise pidu peal teewad nad ka õlgedest laewakesed ja panewad nende peale sawipotikesed õliga; kui pime öö tuleb, panewad nad lambid põlema ja lasewad neid nüüd mööda jõge alla. Et tuhanded niisugused lambid korraga saawad põlema pandud, selle pärast näeb ta küll ilus wälja; aga kui hirmus on see mõte, et nad seega oma hinge tahawad ära peasta. Nad ja emad toowad omad lapsed ligi, lasewad nad Bramiinide (nende preestrite) ette põlwile langeada, kes nende otsa esist Gangese weega kastawad, ja pealegi selle Jumala märgiga, keda nende wanemad auustawad; see näeb wälja nagu meil lapseristimine, aga nad uputawad ka wahel omad lapsed oma Jumalalle ohwiriks siin selle jõe sees ära. Wahel uputawad nad ise endid ka siin ära ja mõtlewad seega oma Jumala emanda Gangeselle head tegewat ja teda auustawat, nagu järelseisaw jutt seda meile awaldata.

Mõne aasta eest tagasi nähti ka ühel niisugusel pidul, kuidas isa oma kuue aastast poega jõe kaldale wedas, tema otsa esist kena lilledega ehitas, siis teda oma hõlma wõttis ja jõe sisse läks, siin teda

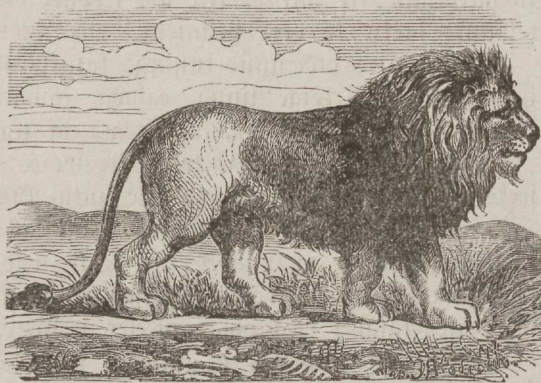
oma õlade peale tõstis, võlbes: „Oh ema Ganges! see laps on minu, sinule annan ma teda ohwrüks!“ ja nende sõnadega teda jõkke viskas, kus pois kohe alla wajus, ja rahwa hulk weel pealegi seda hirmjat tegu heaks ja auisaks kiitis. — Aga weel üks hirmus lugu on meile teada antud. Ühel päewal läks üks noor Hindu naene Gangesse jõe kaldale. Ta kandis omas hõlmas üht kena lapsukest, kellele ta ühtepuhku suud andis ja kelle palgeid ta oma silmarweega kastis, sest temal oli praegu ette wõetud, seda oma armast lapsukest jões ära uputada. Tema usudpetus nõudis seda temalt ja ta kartis, et muidu Sumala emand Ganges ta üle saaks wihane olema. Ta oli jõe kaldale jõudnud, kuhu ta nüüd oma lapsukese rohu sisse maha pani. Ta istus tema ligidalle maha ja noppis jõesst kalmustid, kellest ta eneselle ühe korwikese punus. Lootan-lälle õilmetest tegi ta kena frantsikese, keda ta oma lapsese pähe pani. Lapsuke oli kõige selle aea rahuliste maas olnud, kus ta wahel oma ema peale waadates naeratas, ilma et ta oleks teada wõinud, mis ema südames oli. Kui ema selle tööga walmis oli, pani ta ühe lambi põlema, mis ta korwikese külge kinnitas, wõttis nüüd lapse oma hõlma, andis temale mitukümmend korda suud, nagu ei tahaks ta temast lahkuda, ja pani teda siis tajakesi lilledega ehitatud korwikese sisse. Lapsuke magas nüüd omas sängis kui kena maalitud pilt lillede wahel. Aga waata, kui kaua! mis saab! Pagana rahwa seas, pimeduses üles kaswanud naene ja lapse ema wõtab korwikese oma lapsega ja lähleb nüüd jõkke teda oma Sumalalle, Gangesse emandalle ohwrüks wiima, kus ta weel ootama jääb, kunni kanged weewoolud ta last filmade eest ära wiinud. Naene ei olnud korwikest kül sügawalle wee sisse lükanud, sest ilma tahtmata toob wesi lapsukest jälle jõe kaldale tagasi. Lapsuke, kes nüüd jälle oma ema wõis näha, sirutas omad käed tema järele wälja ja kisendas suure healega, nagu oleks ta teda tahtnud appi paluda; aga ennem oleks ta lõwi ehk tiigri käest wõinud abi saada, sest ema mõtete järele ei wõi see waene laps enam peastetud saada. Kord on ta oma Sumala Gangesse teda ohwerdanud ja seepärast ei julge ta oma last enam tagasi wõtta. Wee woolud ajasiwad korwikest ühe puu oksa külge, kust ta enam edasi ei wõinud minna. Ema, kes seda nägi, mõtles omas südames, ta laps wõiks ehk sel kombel peastetud saada, ja nõnda wiisi peaks ehk ta Sumal Ganges üksford lubatud ohwrüst ilma jääma; selle pärast rutas ta lapse ligi, et tema surma tõeks teha, wõttis teda oma hõlma, aga mitte, et lapsukesele suud anda, kes juba oma peastmise üle rõõmus oli ja omad käekesed oma ema järele wälja sirutas, waid teda surmata. Oh hirmus lugu! ta

wõttis oma armsa lapsukese, tõstis teda nüüd taewa poole ja siis wiiskas ta kõige oma jõuga Gangese rüppe, kes teda ka kohe alla neelas ja oma märga sängi maha mattis, et lapsukest enam näha polnud. — Oh, misjugused jõledad teud saavad weel inimestest tehtud, kelle üle meil kartus peale tuleb; sest misjugune kistja elajas wõiks oma lapsi ära tappa! aga inimene üksi, see Jumalast langentud loom, on walmis kõige hirmsamaid tegusid tegema. Inglismaa walitsuse al on nüüd kül, Jumal olgu tänatud, niisugused hirmsad, awalikud ohwerdamised ära keelatud, aga siiski teewad nad nüüdki weel salaja niisugusid hirmsaid tegusid. Mõne aea eest tagasi oli üks isa oma lapse ema hõlmast ära kiskunud ja teda Gangese jõe ohwerdanud, kes teda kohe oma põhjatumasše kõhtu neelas. Langenud inimene on ise walmis üht suurt tegu tegema, et seega oma hinge ära peasta, aga keegi ei taha oma õnnistust Seesuse juurest otsida ja seda armust saada, enne kui Jumal omas armastuses inimese loomu muudab ja temale tahtmist ja jõudu annab, oma lootust Seesuse peale panna, kes meid temaga on ära lepitanud, ja siis õntfaks saada.

Oh lapsukesed, kes teie Seesust armastate! mis teete teie wäese pagana rahwa kasuks?

16. Lõwi.

Lõwi on kahetse jalga pikk ja neli jalga kõrge. Kord leiti teda ka Palestiinas, ja Piiblis saab ta tihti nimetatud kui tähtjas kuju oma suuruse, wägewuse ja kuningliku seisuse pärast teiste elajate seas. Praegu elab ta weel terve Aafrika ja India maal. Aafrika maal saab lõwi 500 naela raskeks ja elab 50—70 aastat. Salgades on tal põhjatu suur jõud. Ühe käpa hoobiga lööb ta hobuse ehk härja furnuks. Tal on suured laiad lõnad ja wäga kange kael. Kuulmine on wäga teraw, ja oma filmadega wõib lõwi pimedas hästi näha; sest kui päike loojas, läheb ta oma warjupaigast mõirades

Lõwi.

mööda lagestiffu, ehk luurib kuskil jõekaldal warjus oma saagi peale. Temal on nii suur jõud, et ta hobuse ehk härja hõlpaste omas juus ära wedab. Ta ronib jalaja ja tafahiljufesi maa pinnal edasi ja kargab siis 20—30 jalga korraga oma saagi peale. Tema jalgel on pehmed, raswajed, kabe tolli pakfused, kummi farnatsed tallad, ja niisamajugused on temal künnte al, mis aga natuke weiksemad on. Temal on sellepärast wõimalik nii tafa maa peal astuda ja nii kaugele karata, ilma et ta oma seljaluu katki murraks. Omad künned tõmmab ta tupe sisse, mis naha al warjul on, ja selle pärast ei wõi nad temal millaski nürks saada, et nad maa pinnasse ei puudu.

Eiin üks jutt ühest orjast, nimega Androkles, kes kord ühes näitemängis wanal ajal löwi ette sai wijatud, wõib meile löwi tarkusest tunnistust anda.

Kui mees oli löwi ette wijatud, arwas igauks, et löwi teda saaks kohe puruks kiskuma; aga kõigile imekspanemiseks ei teinud löwi temale midagi, waid rõdumustas ennaft pealegi orja nähes, teda meelitades ja teiste kiffja elajate eest kaitsedes, kes ta oliwad lahti lastud. Mispärast oli aga löwi jüst selle mehe wastu nii lahke, kus ta ometi juba mitu teist enne teda oli ära söönud? Mõne aasta eest tagasi oli seesama ori seda löwi, kui see weel omas priiuses elas, leidnud, kui see oma jalaga lonkas ja hirnsat walu tundis. Ori, kes omast peremehest oli ära jooksnud, tahtis esite jooksu panna, tuli aga, kui ta löwi omas walus nägi ligemalle ja nägi nüüd üht suurt pindu tema jala talla sees olewat; ta tõmmas pinnu oma käega tafahiljufesi wälja ja läks rahuliste oma teed, ilma et löwi temale oleks paha teinud. Löwi tundis nüüd kohe oma heategija ära ja oli temale tänulik.

Kui rahwas seda imeasja nägi ja pealegi, et löwi teda teiste kurjategijate eest kaitses, sest üks leopard oleks orja hea meelega puruks rebinud, lastis ta orja priiuselle.

Androkles pidi nüüd kuningaga käsu peale suurt löwi mööda Rooma linna uulitsaid kõige linna rahwa ehmatuseks ja imekspanemiseks, edasi ja tagasi tallutama, mis tema ka tegi, ilma kahju saamata.

Selle elaja kuningaga, löwi üle wõiks weel mõnda jutustata, aga seekord tahan teile aga weel ühe jutu Piiblis temast meele tuletada. See on „Daaniel löwi augus“. Lugege seda lugu seal weel kord järelemõtlemisega ja püüdke siis sealt neid õpetusi omaks teha, kas teie Sumala tarkust wõite ära tunda, et iga heategu tafumata ei jää, waid ise elajadki seda omas meeles peawad.

Armašta Sumalat ja inimest, ja ole lahke oma Looja ja kõige loomade wastu.

17. Wiigi puu.

Matt Ev. 7, 16. „Kas wiinamarju nopitakse fibuwitsust ehk wiigimarju ohakaist?“

Armas lugeja, jul pole kül lusti ühe ohaka sisse ammuustada ja teda maitseada! Võiks ja aga eneselle waewaks wõta tema pehmet õilme alust lahti teha, siis ei saaks ja tema wägawat ja magust sisu maitstes teda ära põlgama. Muidugi wiigimarja sarnane ta eemaltki pole, aga siiski natuke ta sarnane; sest kui see mitte nõnda ei oleks, siis ei oleks teda ka mitte wõinud wiigimarjadega näituseks ühes nimetada. Ohaka magu pole mitte üffi wiigimarja sarnane, waid ka ta wäljaspidine kuju; nõnda kui ka üks küps fibuwitsa mari ühe musta wiinamarjaga üks nägu on. Wiigimari on alguses üks kofkusejutud õilm, kelle nägu õilitsemise juures mitte pool nii palju awalikuks ei saa kui ohaka juures, waid pealegi weel kinni kaswab, nõnda et õilmed seeftpidi aga näha on, et nägemise tarwis nad peawad lahti lõigatud saama. Selle pärast wõib wiigipuust öelda: „ta kannab wilja ilma õilitsemiseta. Demast wõib ka öelda, et wili enne awalikuks saab, kui lehed enmast on wälja laotanud, sest see õilitsew wiigimari oma loomuliku lufu taga on oma kuju ja juuruse poolest küpse wiigimarja sarnane. Õilme nupud saawad juba Januaril awalikuks. Enne Lihawõtte pühi algob jala õilitsemine, ja kui see aeg mööda on, hakkawad endid lehed esite wälja sirutama, kus juba marjad hakkawad küpsseks saama. Kui nüüd Lihawõttel üht niisugust puud lehtedes nähitse, siis wõib ka tema pealt juba küpsi marju otsida, ehk kül weel mitte aeg ei ole, kus wiigimarjad hakkawad küpsseks saama; sest waratsjed wiigimarjad küpsewad muidu alles Juuni kuul.

Küpsi wiigimarju wõib Juuni kurni Detsembri kuuni leida. Nad langewad puu otsast, nii pea kui küpsseks saawad, maha, nõnda kui prohwet Nahum ütleb, et nad sellele, kes puud raputab, juhu langewad. Waratsjed marjad on kõige paremad. Talwe marjad on kül juuremad aga mitte nii terwed süia; nõnda ei ole ka wäga küpsed marjad enam nii head. Reid süiakse mitmet wiisi, wärskelt, kuawatud, wabel kookideks kofku tambitud, mis nõnda wälja näewad, kui meie telliskiwid. Wiigimarja plaaster on hea mõne paha haiguse wastu. Kui prohwet Seesaia oli Sumalast wastust saanud, et kuningas Hiskia pidi elama jääma, seal käs kis ta teda üht wiigimarjadest tehtud plaastrit oma paise peale panna.

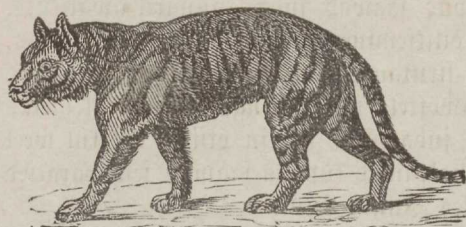
Kõige tähtsamaist Palestiina wiljapuieist saab wiigi puu üle kõige nimetatud, ja meie loeme pühas kirjas, et maa kuulajad teiste wiljaga ka wiigimarju enesega kaasa toiwad. Puu ise on kõwer ja oksline, tal on file, mustakas koor ja pihu suurused kolme ja wiie harulised lehed, kes ülevalt poolt karwased, alt poolt pehmed on. Teda tarwitatakse, nõnda kui wiinapuud, aedades päewawarjaks; tema lehtede õhk on terwiselle kasulik ja teeb inimest rõõmsaks. Dema juurtes, okstes ja ise weel wiigimarja wartes on kange fihwtine üdi.

Wiigi puu on väga kasulik, sest ta wõib 300 naela wiigimarju korruga anda! Wiigi puu saab väga wanaks ja wõib ka külmemais maades mitme jaa aastaseks saada.

18. Tiiger.

Tiiger on peaaegu löwi suurune. Temal pole kül nii suurt jõudu, aga ta on see kõige hirmsam kiskja elajate seas ja on usinam kui löwi. Tal on kõik löwi halwad teud ilma tema heateguta. Wihane ja wereahne on ta kõige maadelle, kus teda leitaks, hirmuks.

Tiigri karw on punakas kollane, korraliste musta triipudega, mis saba ümber rõngasteks lähewad; saba ots on must. Dema nahk saab hommiku maal kalliks peetud. Hiinamaa Mandariinid ehk linnade

Tiiger.

pealikud, ülemad, katawad omad kohtujärjed tiigri nahkade. Bengaalia ehk kuningastiiger, kui kõige suurem tiigri selts, on Indiamaal mõnes kohas tihti näha. Ta ronib oma saagile kõhu peal ligimalle ehk luurib ühes wõsandikus, suures rohus tema peale ja

kargab siis ühe korruga ta peale nagu löwigi. Et löwi aga päewa ael rahuliste peidus on, on tiiger ses tükis jüst tema wastane, sest ta lähew päewa ja öö ael ühtepuhku oma saagi peale wälja. Ta wiib inimese oma suus nõndasama hõlpsaste ära, kui kass oma poea. Tiiger on raske taltstaks teha, ja jääb ka siis, kui noorest inimeste juures on üles kaswatud, väga kardetawaks kodu loomaks, sest ühel silmapilgul wõiks tema wereahnus elawaks saada ja siis suurt kahju teha.

Tiigri jahid on Ida-Indias väga armsaks ajawitteks saanud, ehk nad kül tihti suurte õnnetustega ühendatud on. Need jahid saawad

kõige paremine elewantitega korda saadetud, kes omalt poolt suurt wiha tiigri vastu awaldawad. Tahi peal läheb elewant oma lotiga igale poole wõsandikku ja sunnib pärast tiigrid awalikule, kus siis teda püüfuga jahimeestest lastakse.

Niisama tiiger kui ka löwi ei wõida julge inimese filmi waadata, waid selleüle kartlikuks jääma.

Indiamaal läks kord üks ohwitser padriku kõndima, kus ta kena looduse üle ennast rõõmustas ja linnukesi ja kena liblikuid tähele pani, seal tuli ta korraga ühe kuningas-tiigriga kokku. See wastutulemine tuli mõlemille nii äkitselt ja teadmata, et mõlemad korraga kohkudes seisma jäiwad ja üksteise peale waatasiwad. Ohwitser polnud mingisugust sõariista enesega kaasa wõtnud, aga ta tuletas nüüd meele, mis temale oli öeldud, et tiiger kartmata inimese filmi ei wõida waadata ja seda kaua kannatada. Ta jäi sellepärast rahuliste seisma ja waatas kartmata ja teraselt tiigrile filmi; sel oli ju lust ta peale karata, sai aga ohwitseri julge waatamise läbi nõnda rahutumaks, et ta nüüd salaja püüdis tema kõrwale minna, et ehk siit korraga ta peale karata. Ohwitser, kes selle üle weel südafamaks sai, hoidis aga nüüd terawaste omad filmad tiigri peal, ja tiiger nähti teda kartwat. Tiiger pani ohwitseri nõndawiisi pea pool tundi aega tähele, ilma et tal oleks wõimalik olnud, korraga salaja ta peale karata; pärast tüdines ta külap ära, sest ta kadus salaja puude taha ära. Ohwitser ei wõinud mitte küllalt Jumalat tänada tema imeliku kaitsmise üle nii hirmsa surma eest.

Siin weel üks jutt

19. Hirwest ja tiigrift.

Uhel sõapealikul sai kord Ida-Indiaft kaks tiigrit kingitud. Ta tahtis hea meelega näha saada, kuidas tiiger metsa sees teiste elajate vastu ennast saaks üles pidama, ja tahtis sellepärast üht oma hirwedest felletarwis ohwerdada. Ta lastis felletarwis kohe metsas üht kohta linase riietega sisse piirada ja seadis jäägrid püüfidega wahiks. Kui kõik ju korrapäraft oli wõitlemise tarwis walmitatud, sai üks tugew hirw kahest Indiaanlastest wälja lastud ja ka üks tiiger. Tiiger, kes aga hirwe filmas, kargas kohe tema peale. Hirw seadis aga ruttu kui wälk omad sarwed sõdimise tarwis walmis ja wõitles nüüd nõnda tugewaste, et tiigri enesest esimest korda ära ajas. Tiiger katsus nüüd salaja ühe poole pealt hirwe kaela karata, aga sai jälle temast tagasi fihutatud. Tiiger läks nüüd tuli wihaseks, kargas sinna, tänna, aga

hirw oli ka niisama usin temale omad sarwed wastu panema. Tiiger kargas nüüd oma wereahnuses otse koha hirwe otša.

Hirw.

Hirw wöttis teda aga nii tugewaste oma sarwede otša, wirutas teda siis tükk maad enese ette maha ja jooksis ise tema peale, teda ford weel haawama, et tiigril wõitlemise lust otša lõppes ja hirwe eest minema läks. Tiiger kiskus nüüd linase riide katti ja kargas anede hulka, kus ta ühe koha maha murdis ja siis tema werega oma ahnust were järele jahutas. Väägrid piirasiwad nüüd teda sisse ja mõlemad Indiaanlased wiskasiwad talle nahast koti üle silme, paniwad teda jälle ahelatesse ja wiisiwad teda nüüd oma puuri tagasi. Tiiger

laseb, kui ta näha ei wõi, ennast sedawiisi tallutata. Eäpealik, kes seda wõidumängu pealt waatas, kinkis hirwele nüüd oma endise priiuse; ta laskis temale hõbe keed kaela panna, kuhu ta tema juurt wahwust tiigri wastu laskis sisse lõigata, ja saatis teda nõnda wälja ehitatud metsa oma sugulaste juure tagasi.

Lapsukesed, sõdige ka teie nõnda oma hinge waenlase wastu!

20. Misugust nägu on sinu kopikas?

Lalju lapsi on, kes omad kopikad Sumala riigi wälja laotamise tarwis annawad, ja seega teewad nad üht head tegu. Aga misugust nägu on iga ühe kopik? On ta tina, wase, raua, hõbeda ehk kulla sarnane? Teie ei ole weel millasgi ehk tina ehk kulla kopikatest kuulnud? No siin pole ka mitte sest lugu, misugune kopikas ise on, ehk kellest ta tehtud, waid see peale tuleb waadata, misugusest jūdamest, misuguse mõttega ta saab antud.

Need, kes kerge meelega ja ilma mõtteta annawad, panewad aga ühe tina tüki misjioni kassa sisse; nad kuulewad, kuidas ta seal sees kõliseb, ja see on kõif. Nad on selle kala sarnased, kes Peetru-selle raha tõi, Matt. Ew. 17, 27. Wase sarnaseks nimetame meie seda kopikat, mis niisuguse mõttega saab antud, et teised seda näeksiwad. Jeesus armastab alandlikka andjaid. Rom. 12, 8. ja ta ütleb

Matteuse Ewangeliumis 6 p. 3 w. „Aga kui sina waestele andid annad, siis ei pea sinu pahem käsi mitte teadma, mis sinu parem käsi teeb.“ Üks raud kopikas on niisugune, mis külma südamega saab antud. Nad annawad sellepärast, et teised annawad, süda pole seal juures tegew. Tõeste, niisuguste andjate peale ei saa Jumal mitte hea meelega waatama. Meist nimetatud kopikatest teist wiisi on hõbe kopikas. Misugune on kül üks niisugune hõbe kopikas? Ta tuleb ühest halemeelelisest südamest. Halastus ja hale meel teiste häda üle on kiiduwäärne ja hea. Kas ei peaks ka meil hale meel pagana rahwa üle olema, kes omas rumaluses weel kiwist ja puust tehtud Jumalate ees omi põlwi nikutawad? Ehk ei peaks meil ka waeste laste üle hale meel olema, keda ka meie maal weel kül on? Tõeste, meie süda peaks soe olema kõige hädaliste wastu, ja meie käsi peaks

igal ajal walmis olema, neile igal ajal appi töttama. Kuld kopikas on aga kõige parem. Ta on üks armastuse and meie Jumalalle. Meie peame andma, sest see on meile teiseks loomuks saanud, aga meie anname rõõmsa südamega ja hea meelega, ilma et meid keegi seda sunniks tegema, sest see tuleb armastusest Jumala ja Snnistegija wastu. Meie igatsimine on, Teesust omale abimeheks saada. Nõomustuse pärast ja tänuliku südamega anname meie, mis ial wõime, et seda ka omalt poolt edendada, et teised Teda tundma õpiks. Armastus on kuld-kopika nagu ja kuld peegel misiooni tee peal, kelle sees meie oma Snnistegija nagu wõime näha.

Nüüd tahan teile ka kolm teed näidata, kelle peal teie kopikad kulla-kopikateks wõiwad saada.

Esialt lasken oma anda üks teenitud anne olla, ja kui ial wõimalik, oma enese waewa eest saadud; sest seda, mis teil enesel midagi ei maksa, ei saa teie ometi oma Jumalalle pakkuma. Kedagi wõib igauks teenida, kui tal aga tahtmist on.

Teine tee, kelle peal meie kopikad kuldseks wõiwad saada on, et meie seatud aeal anname ja ühtepuhku sel aeal, kas igal Pühapäewal, nõnda kui esimenesed kogudused Jerusalemmas, wõi kui see meile raske, iga kuu üks kord. Kui anded nõnda saawad antud, siis pole karta, kui oleks nad antud, kui süda kord soojaks läks, aga pärast jälle niisama külmaks jäi kui enne seda, waid siis wõib tõeste ära tunda, et armastuse tuli südant ühtepuhku sooja hoiab. Niisugused anded ei saa millaski ära unustatud, waid kui seatud aeg tuleb, saawad nad antud. Nad on päikese sarnatsed, kes millaski ära ei unusta, iga päew omad walguse kiira meie maa peale saata.

Kolmas tee, kuidas meie wase kopikad kullaks wõime muuta on, kui meie omad kopikad palwes anname. Palwe waim saab nende ees kätma ja neid õige kohta juhutama. Kes kuld kopika annab, saab wististe Sumalat paluma, et See seda annet wastu wõttaks ja siis teda oma riigi kasuks ja nime auuks pruugiks. Palwe läbi saate teie Sumala õnnistust enese peale tooma, sest Sumala õnnistuse läbi wõib aga üks niisugune kopikas kullaks muudetud ja siis pagana rahwa kasuks saada; muidu wõiks ta ehk kui tina ja raua tükk pagana rahwa piisku juhtuta, kes seega eneselle ehk patuahelaid wõiks walmistada, mis teda kord põrgus saaks kinni pidama. Tehke palwet, et Jeesus, see hea karjane, waesid lapsi wõtaks kaitseks, ja et nemad teda wõiksid armastada.

See on nõnda tõeste tõsi; aga see õpetus pole üksi weikeste lastele, waid ka kõige suurte inimestele.

Paluge, siis saate teie, et ka teie jälle wõiksite anda.

Üht rõõmsat andjat armastab Sumal.

21. Jaaguar (Ameerika maa tiiger.)

Jaaguar on Ida-India tiigri suurune ja Ameerika maa kõige suurem ja kikkjam elajas. Ülewal pool keha on ta kollane; al pool on tal mõlemil pool neli rida mustakaid plekki; kõhu al on karw walge. Tema elukoht on Lõuna-Ameerika.

Temal on jõudu kül, lehmade, hooste, põtrade ehk lammaste peale jahiti teha. Päewal magab ta metsas ja paksus padrikus ja

läheb aga õö aeal oma saagi peale wälja. Ta on kartmata, wäga julge, ei põgene millaski, kui ka palju waenlasti temale wastu tuleks.

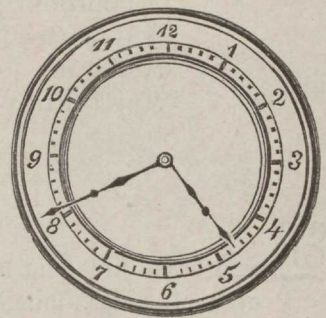
Alastal 1823 tuli kord õö aeal üks jaaguar Lõuna-Ameerikas ühte katoliigi kloostri, kus üks käärkambri uks hooletuse läbi lahti oli jäetud, ja peitis ennaft siin ära. Esimene munk, kes teisel hommikul kiriku astus, sai koha puruks kistud, nõndasamuti ka teine; kolmas munk nägi weel aegsaste õnnetust ja kistjat elajat ja wõis weel ruttu ukse kinni lüüa ja kära teha. Et käärkambri akent polnud, sellepärast pidiwad nad katukse lahti tegema, et sealt teda püssiga maha lasta. Üks munk lastis ennaft nüüd ratsakille mööda palgi tuppä, mis pörandalt 20 jalge kõrge oli. Jaaguar kargas aga sel filmapilgul, kui meest ülewal silmas, nii tugewa jõuga ülesse poole, et mehe jalad oma küüntega puruks kiskus, aga see tarwitas ka seltsamal aeal oma püssi nii heaste, et kistja elajas surnud pörandalle langes.

Jaaguar jääb ka siis, kui ta noorelt on inimeste seas üles kasvatatud, kardetawaks ja werejanuliseks. Peeterburgi linnas elajate aedas wõib teda imeks pannes tähele panna. Sest kui löwi magab ja leopard oma koha peal maas on, seal pole jaaguaril rahu, waid ta liigub ühtepuhku sinna ja tänna, kus tema ilus läikiw koha just kui weerlew madu wälja näeb ja kus juures tal keel ifka hammaste wahelt wälja paistab.

22. Tunnikell.

Kui ma alles weike poisike olin, kutsus mu isa mind ühel päewal oma juure ja hakkas mulle tunnikella ära seletama. Ta näitas mulle mõlemad näitefõrmed kella näu peal; üht nimetas ta „pikk Peeter“, ja teist „weike Hans“. „Pikk Peeter“ ütles ta, jookseb palju rutem kui weike Hans; sest kui see alles wiis sammü on edasi saanud, seal on ju „pikk Peeter“ 60 sammü jooksnud ja seega 55 sammü temast ette jõudnud, siis on tund aega mööda, ja selle aea sees on aga „weike Hans“ waewalt ühest wersta sambast teiseni jõudnud.

Mu isa ei jätnud enne oma õpetusega järele, kummi ma kõigest olin aru

saanud, ja temale olgu sest tänu. Riipea kui ma aru olin saanud, kuidas aega võis tunnikellast järele arvata, tahtsin ma kohe uksest välja joosta, et seal oma kooli sõpradelle imeasju avaldada; isa kutsus mind aga veel kord tagasi öeldes: „Dota, mul on sulle veel kedagi öelda.“ Ma tulin tagasi, enese südames mõeldes, mis see küll pidi olema, sest ma tundsin ju nüüd tunnikella nii selgest ära, kui oma viis sõrme. „Armas poeg“, ütles nüüd isa, „ma olen sulle tunnikella ära seletanud, nüüd pean ma sulle aga ka aastakella ära seletama, kuidas ja seal kõik oma elu tunnid ehk aastad võid järele arvata.“

See kõik oli mulle ladina keel, kellest ma aru ei saanud, selle pärast ootasin ma rahuta isa seletust.

Piibli raamat ehk Sumala sõna õpetab meid, et inimene kõigest 70 ehk 80 aastat elab. Kui meie nüüd 80 aastat 12 jakku jagame, nõnda kui seda tunnikella peal näeme, siis tuleb peaaegu 7 aastat iga tunni peale. Kui üks pois 7 aastat wana on, siis on ta ühe elutunni elanud; see tund on nüüd sinule mu poeg lõõnud; oled ja 14 aastat wanaks saanud, siis on 2 tundi sinu elust mööda, ja 21. järel on kolmas tund lõppenud j. n. e. Sel kombel võid ja ikka teada, kui palju su elu tund on, see tunnikell võib sulle seda ikka meele tuletada. Sel kombel on minu wana-isa kella 12 aeal, minu isa kella 10 aeal ära surnud. Mil tunnil meie ära sureme, on üksi Sumalalle teada, aga seda võime ja peame meie meele tuletama, mitu tundi meie elust juba on mööda läinud.“ Ma tänasin see peale oma isa, kes mind nõnda õpetas, ja võin nüüd veel teile öelda, et tema ise kella kuue aeal ära on surnud. Tga kord, kui ma kella peale waatan, mõtlen ma selle peale, et ka minul pea võiks surma tund liita. Lõppeks tahan teile veel ühe wärsikese tunnikellast järele arvamiseks üles anda.

Tunnikelluke, oh wasta mulle nüüd
 Pikk Peetri ja weikse Hansu abiga siin;
 Kui wana see oli, kes tegi sind, siis,
 Kui trükkida lastis seda raamatut siin?

23. Leopard.

Leopard on üks kena loom. Tema karw on ülewal pool kollane, al pool walge, mustaka, roosijarnatse plekkidega. Ta ronib juust kui kass, ja kargab nõndasamuti saagi peale, kui see hiire peale.

Tema heal on pool nurisemine, pool mõiramine, nõnda kui wihase koera heal. Tema elukoht on Euna=Alasia ja Afrika, kus ta kõige paksemates metsades niihästi päewa kui öö ael oma saagi peale wälja läheb ja iseäranis ahwide liha armastab.

Leopard on wäge tige, wihane ja wereahne. Eöwi murrab, kui nälgane ehk wihane on, aga leopardil on hea meel, niipalju kui wõimalik maha murda. Ta ronib wahel salaja lammaste karja, ja et küll temale ühest lambast saaks, murrab ta hea meelega terve karja maha, kui mahti saab, oma wereahnust jahutada.

Leopard.

Ühes kohas Afrikas tuliwad ka kord kaks wana ja kolm noort leopardi lammaste karja; nad tapsiwad siin 100 lammast ära ja imesiwad nende were wälja. Metsa tagasi minnes wõtsiwad mõlemad wanad leopardid iga üks terve lamba juhu, ja noored wõtsiwad iga üks pool lammast oma lõugade wahese. Küla=inimesed, kes seda aegsaste oliwad teada saanud, jooksiwad neile püüsidega wastu ja lastsiwad nad maha. Üks ainus wana leopard põgenes metsa ära.

Need lapsed, kel hea meel sest on, et waesid loomasid wõiwad waewata, nagu näituseks mõned liblikutel tiiwad maha kijuwad ehk linnukese pesad ära riisuwad, on ka leopardi farnatsjed.

Wõib aga üks niijugune wereahne ja armastujeta laps taewa saada?

Jumal on armastus, Kristus on armastus, ja igaüks, kes taewa tahab saada, peab leopardi loomu enesest jätma ja wagaks tallesejeks saama.

Püha kiri nimetab Teesust „Jumala Talleks“; sellepärast peawad kõik lapsed tema eeskuju järele tasafemeeliseks saama, et juba siin wõitsiwad õnnelikult elada ja siis kord taewa saada.

24. Indiamaa ahwid.

Hende loomade üle wõiks palju kentsakaid asju öelda, keda mõnes India külas ja linnades hulga wiisi nähakse, kes seal suurte puude otsas ja maja katuste peal endid üles peawad. India rahwas peawad neid ühe oma Jumala asemikuks, keda nad „Hanamanta“ nimetawad, ja auustawad neid sellepärast kui oma jumalaid. Need

tigedad jumalad on aga neile, kes neid auustavad, suureks tülits ja äparduseks, sest nad teewad kõiksugu kawalaid tempusid ja on suured kelmid, warguselle walmis. Ida-Indias pole poodidel afnaid, nõnda kui meil, waid on wulitsa poole lahti, kuhu asjad ümmarguste korwidesse on näituseks mööda minejatele wälja pandud. Enamiste on puuwiljad ja söögitaimed mis ahwidelle rõõmuks filmi paistawad.

Indiamaa ahw.

Surma kutsjar ühe õuna poe ligidalle, kus wili kengaste korwides oli üles ladutud. Nüüd muutis pilt ennast teiseks, sest just kui oleks ahw surmast üles ärkanud, kargas ta ruttu kui wälk, nõnda kui aga ahwid ial woiwad karata, ühe wilja korwi peale ja sealt jälle niisama ruttu katukse otsa, kust õuna peremees teda enam kätte ei saanud, ja sõi nüüd rahuliste oma warastatud puuwilja, mis ta usinaste oma käte wahel oskab wõtta.

Üks teine misjonäär, kes kodu oma kirjutamise tööst wäsinud oli, läks ühte lähedasest padriffu ennast jahutama, kus ta wahel mitu tundi ahwide kentsakaid tempusid tähele pani. Ühel päewal wõttis ta enesega natuke leiba kaasa, mis ta tihti ahwidelle jagas, ja wiskas ühele neist tüki pihku. See pistis leiwatüki suhu, aga filmapilgul kargas üks suurem ahw tema juure, kes tema ligidal puu otja peal oli, ja andis noore ahwile hea kõrwalopsu, mis sellele niisugust walu tegi, et oma suu ammuli ajas ja hirmaste karjuma hakkas. Wana ahw nähti just seda tahtwat; sest ta pistis nüüd ruttu oma käpa noore ahwi suhu, wõttis sealt leiwa tüki wälja ja sõi selle ise ära.

Igal ühel kaupmehel, kel asju on wälja pandud, kelle järel ahwid wäga maijad on, on kepp käes, kellega nad oma wara kurjategijate eest kaitsewad. Nende jumalatest nähtakse selle pärast palju

Üks misjonäär Ida-Indiaast jutustab meile. Ühel hommi- kul, kui ma tee peal Sumala teenistusel olin, nägin ma, kuidas üks suur ahw tasahilju- kesi mööda wulitsaid mulle wastu tuli, filmad oliwad tal pool kinni, ja niisuguse haleda näo ja waewase olemisega, kui oleks ta terwe õõ wälwanud, sest wäsinud ja unine nägi ta wälja, sest ta ei jõudnud peaaegu enam kätte. Nõnda jõudis ta waewalt just kui

katki pekstud liigetega ja puruks lõõdud sabadega olemat niisuguse igapäevase sõdimise järel.

Siiski on nad rahwa jumalad — jumalad, kes neile millaski head ei tee, waid ühtepuhku warguse tujul kahju.

Neid häbemata santa jumalaid ei tohi nad furnuks lüüa; aga nad peksawad neid oma keppidega, kui aga mahti saawad; ja et nad nende aru järele nende jumalad on, saawad nad siiski halwaks peetud ja oma ümmardajatest haigeks peksetud.

Armsad lapsed, mis arwate teie sest? Teile külap ei saatski meele tulema, üht ahwi oma Jumalaks pidada, sest teie teate, et ta aga üks meie Jumalast loodud loom on. Mis teeb aga siin teie ja paganarahwa wahel wahet? Teil on Jumala sõna, ja olete ju lapse põlwest saadik oma kristliku wanematest ja koolmeistritest õpetatud saadud Jumalat ära tundma. Pidage sellepärast Jumala sõna kalliks, lugege palwes, et ta teile üheks Jumalikuks wäeks igawese elule saaks. Mõelge aga ka wäese paganarahwa peale, kes ahwisid oma jumalateks peawad ja neid siis iga päew hirmsaste peksawad.

25. Koer ja ahwid.

Sda = Indias.

¶ Hēs külas Sda = Indias oli palju ahwisid puu otsas, kes endid seal põllu ja aia wiljast toidawad. Selles külas oli aga ka üks suur koer, kes neid häbemataid wargaid sugugi ei wõinud sallida, waid nende peale tihti jahti tegi. Ühel hommikul õige wara roniswad ahwid, kui omad kõhud oliwad täitnud, ühe üksikus seiswa puu otsa, mis ühel lagedal kohal põllu peal oli. Koer jooksis neile nii ruttu, kui tal wõimalik oli, taga järgi, aga ei wõinud neid kinni saada, sest enne, kui puu alla sai, oliwad ahwid ju kõik puu okste wahel warjul. Koer ei wõinud kül puu otsa ronida, aga ta jäi neid puu alla walwama, et temal sealt keegi ära ei peaseks; pärast wäsis ta aga ära ülespoole wahtides, sellepärast heitis ta ennast rohu sisse puu alla maha, kus ta aega mööda magama uinus. Ahwid, kes kõige päewa puu otsas pidiwad wangis olema, oleks hea meelega metsa oma magamise paika läinud, kuhu nad endid kord oliwad harinenud, kui koer neid ei oleks walwanud. Küla rahwas, kes koera terve päewa nägiwad puu all walwamas, tuliwad nüüd oma hoonetest wälja, et seda imeasja näha, kuidas nende jumalad endid saaks koera käest ära peast-

Korilla ahw.

ma. Kui ahwid koera nägiwad rahuliste magawat, tuliwad neist kaks ijaft, kes teistest suuremad ja kõwemad oliwad, tashiljukesi puu otfaft maha, ja kui nad nägiwad, et koer tõeste magas, kargas üks neist koerale selga ja hoidis teda kõwaste ümber kaela kinni. Koer, kes täis ehmatuist üles ärkas, wiskas ennaft ühe külle peale, sai aga nüüd ka teisest ahwist kohe tagumistest jalgedest kinni peetud, kes oma wennale appi tõttas. Mõlemad ahwad hoidsiwad nüüd suurt koera oma käppadega nii kõwaste kinni, et see üht liiget ei wõinud liigutada, waid hirm-

saste hulgas. Teised ahwid, kes puu otfas seda nägiwad, tuliwad nii hästi suured kui weikesed puu otfaft maha ja jooksiwad metsa. Kui juba kõik oliwad oma teed läinud, seal wiskasiwad mõlemad ahwid koera enestest nii suure jõuga eemale, et see liiwa sees kui ratas edasi weerles; ja enne kui koer weel jalge peale sai ja pea selgeks läks, oliwad nad ju mõlemad metsa jooksnud. Ahwidel on suur jõud, ja nad oleks wõinud ka koera surnuks löüa ehk oma terawa hammastega teda surmata, sest nende hammustamine on kihwtine; see kord jätsiwad nad teda aga weel elama, peale seda kui nad teda hästi oliwad alandanud.

26. Koer ja siga.

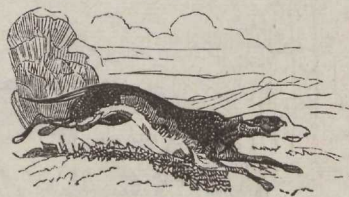
Uhes seltsis Inglismaal sai palju hobuste wõidu-jooksmisest räägitud. Üks noor mees nende seast ütles korraga, et siga rutemine wõiks joosta, kui kõige parem koer. Seda ei tahtnud keegi

uskuda, ja sellepärast sai selle peale kihla weetud. Noormees, kes seda töeks tahtis teha, palus eneselle paar nädalat aega. Ta otsis eneselle kaks kõige paremat siga wälja, kes ühes wanaduses ja suuruses oliwad ja kõige paremine joosta wõiswad. Sinna kohta, kus wõidujooksmine pidi peetud saama, ehitas ta oma sigade tarwis weikese

Mets siga.

lauda üles. Teisel pool wõiduplatssi oli nende künä, kus neid ükskord päewas seatud tunnil söödeti. Mõne päewa pärast juba saiwad sead aru, kus nende söögilaud neile kõige parema roaga oli kaetud ja jooksiwad nüüd ikka, ilma juhutamata, üks teisega wõistu. Nime-tatud wõidujooksmise päew tuli ja temaga ka palju rahwast imeasja waatama. Sead kiskendasiwad omas laudas, sest neid oli wiimsel päewal meelega söömata jäetud; lauda kõrwas seisis koer, kes wõidujooksmisele oli walmistatud. Aeg tuli ja lauda uks ja koer saiwad korraga lahti tehtud. Sead, kes juba ammu oma loodetud sööki künast tahtsiwad kätte saada, jooksiwad nüüd tuule kiirul minema, et koer neist kaugele maha jäi. Rahwas paniwad sigade usinust ja tarkust imeks, aga targale kihlawedajalle sai naeratades kihlamise hind wälja maksetud.

Pühhas kirjas on halwad inimesed sea ja koerte sarnatseks nime-tatud oma läila tegude pärast.

2. Peetruse r. 2 p. 22. Koer läheb jälle oma offe kallale, ja pestud emis läheb porise pöörlema."

Matt. 15, 26. See ep ole mitte hea, et laste leiba wõetakse ja koerte ette heidetakse."

Matt. 8, 31. Ja kurjad waimud palusiwad teda (Jeesust) ja ütlesiwad: „Kui sa meid wälja ajad, siis anna meile luba, sea karja sisse minna.“

Matt. 7, 6. Äрге andke püha koertele, ja ärge heitke omad perlid sigade ette, et nemad neid ära ei sötku oma jalgega ja endid ümber ei pööra ja teid ei kisu.“

27. Kättetasumine.

Uhe maja ukse ees istus kord üks uulitsa pühktija pois kiwi trepi peal. Luud oli tal ühes ja suur wõileib teises käes, mis hea inimene temale oli annud. Ta sööb rõõmsaste oma leiba ja põmised selle juures weel läbi nina üht wiisi. Seal näeb ta korraga üht koera oma ligidal magawat; ta hüiab nüüd haleda healega: „Dule seie, sa waene koer!“ Kui koer lahket healt kuulis, tegi ta filmad lahti, ajas kõrwad fikki, liputas sabaga, ja kui ta nüüd poisfi nägi oma wõileiba sööwat, tuli ta ligimalle. Pois hoidis temale

tükk leiba nina ette; kui nüüd aga koer oma kaela wälja sirutas, lahket annet tänuliku südamega wastu wõtma, seal tõmmas pois oma käe ruttu tagasi ja andis nüüd teise käega koerale oma luuga hea maksu selga. Waene koer, kes poisfi kawalust ei tunnud, jooksis nüüd hulgu-des ära, aga pois ei wõinud kül oma kõhtu naeru pärast kinni hoida, sest ta oli nii wäga rõõmus selle üle, et waest koera oli hirmutanud ja teda lõõnud.

Üks auus ja rikas herra, kes teisel pool uulitsat elas, nägi omaft afnast poisfi tempu. Ta tegi ruttu oma ukse lahti ja hüidis poisfi lahke healega

eneise juure. Kui pois ligimalle tuli, hoidis herra üht hõbe rublat omas pihus, veldes. „Kas ei tahaks sa küll seda eneselle saada?“

„Miks mitte!“ vastas rõõmsa näoga pois, „kui teie nii hea tahate olla.“ Ta tuli usinaste ligimalle, oma kätt pakutud ande järele wälja sirutades. Aga, oh seda hirmu, mis ta nüüd tundis! Kuus herra, kes oma selja taga kepi oli warjul hoidnud, tõi teda nüüd ruttu awalikule ja andis sellega poisile vastu kätt, et aina plaksus. Pois hakkas nüüd walu pärast hirmsaste karjuma.

„Mispärast lööte teie mind?“ küsis ta, ja nägu krõmsu ajades ja kätt hõerudes, karjus ta wihaselt edasi: „Ma pole teile midagi kurja teinud, ega teie käest seda raha palunud, mis teie ise mulle pakkusite.“

„Mispärast oled sa enne waest koera lõõnud?“ vastas nüüd herra, kes poisi kisa üle naeris; „ta polnud sulle ka midagi kurja teinud, ega suu käest leiba palunud. Pane seda aga edespidi tähele, et koertel nõndasamuti tundmine on, kui poistel, ja õpi kõige looma vastu lahke olema.“

28. Rebaste rand

ehf

kes teijele auku kaewab, langeb ije fiske.

Juulius oli ühe rikka peremehe poeg, aga wäga kuri pois. Wõis ta ial oma koolijõpradelle paha teha, siis oli ta wäga rõõmus ja naeris weel pealegi. Teda ei armastanud sellepärast ka ükski koolilaps, waid iga üks hoidis ennast temast nii palju kui võimalik eemal. Juulius ei pannud aga seda miksiks, waid ütles: „Parem, et kõif ennast mu eest kardawad, kui et nad mind salliksiwad.“ Sellest soowimisest wõib ju iga auus laps ära mõista, et Juulius tige pois oli. Üht tegu tema elust tahame siin awaldada, kellest iga üks wõib ära mõista, et Jumal kurja kätte tajub. Ühel hommikul käis Juulius mööda pööningut kana mune otsimas ja leidis siin kogemata ühe lõfsu, mis kord rebaste püüdmise tarwis oli tarwitatud. Pois, kelle südames ühte puhku halwad mõtted oliwad, hüüdis nüüd, kui rebaste rauda nägi: „Uha, sellega tahan ma täna üht tempu teha! Widorik, meie naabri weikene poeg, peab täna rebaste asemel siin raua sees mõirama!“ Nõnda, kui mõeldud ja öeldud, nõnda ka tehtud. Ta jooksis lõfsuga ruttu oma isa rohuaeada, seadis siin juure rohu fiske lõfsu üles, et teda ei wõinud näha, ja rõõmustas ennast juba, kui ta järele mõtles, kuidas ta weikest Widorikut wõiks petta. Ta läks selletarwis Widoriku juure ja palus teda häleda healega: „Armas Widorik, ole nii hea ja tule täna minuga meie rohuaeada mängima, minul on ükski wäga igaw, meie tahame jään linnu pesasid üles otsida.“ Widorik oli küll waeste, aga Jumalakartliku wanemate laps, kes teda oma Õnnistegija sõnadega õpetaswad, kõiki inimesi, ka oma waenlast armastama: „Armastagem neid, kes meid wihtawad.“ Ta ei teinud sellepärast ka midagi ilma oma wanemate lubata, ja oli neile ikka sõnakuulelik. Ta isa oli temale praegu ühe wärsti üles annud, ja peale selle pidi ta oma ema awitama lõnga pidada, et ta nii töös oli, et Juuliusse kiusatust palju tähele ei pannud, waid wastas: „Esite teen ma oma isa käsu õpetuse järele ja pärast awitan ma oma ema; õhtu, kui ehf aega üle jääb ja mu wanemad mind lubawad, siis tahan ma ka sinuga tulla mängima.“

Niiõuguse selge wastuse peale polnud Juuliusel enam midagi öelda, kui oma teed minna; aga omas südames mõtles ta, kui ta ka koge ei tule, pärast läheb ta ometigi lõfsu.

Shtu poole tuli Widrik, kui ta selle tarwis oma isa käest oli luba saanud, Suuliusega mängima, et see kül ju kõige oma rumala tempude üle rebase raua oli ära unustanud.

Mõlemad poisid läksiwad nüüd rohuaeda linnu pesaksid taga otsima. Otsimise juures tuliwad nad üks teisest õige kaugele ära, ja Widrik, kes üht linnu pesa oli üles leidnud, kisendas nüüd rõõmu pärast: „Üks kena linnu pesa! siin põesjas näen ma teda.“ Suulius, kes teisel pool aeda oli, tuli nüüd joostes suurest rohust otsekohse läbi ja rõõmustas ennast juba, linnu pesa ära häwitada võida. Nüüd tuli talle aga nuhtluse tund kätte. Et wanemad omas rumaluses teda ei nuhtlenud, sellepärast pidi Sumal teda karistama, ja sõna sai siin tõeks, et, „kes teisele auku kaewab, ise sisse langeb.“ Suulius jooksis ilma teadmata sestjast rohust läbi, kus ta hommikul Widrikule lõksu oli seadnud. Ta astus lõksu, lõks kargas kinni ja Suulius oli nüüd lõksu terawa hammaste wahel. Ta kisendas hirmsal kombel, sest raud hambad oliwad temale peaaegu jala luu katti põrutanud ja tegiwad temale hirmsat valu.

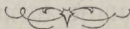
„Tulge appi! tulge appi!“ hüüdis ta, „ma suren! ma suren, ma olen surunud! tehke mind lahti, tehke mind lahti!“

Widrik, kes ei teadnud, mis temale oli juhtunud, jooksis nüüd täis ehmatust temale appi ja tegi teda siin suure waewaga lõksust lahti. Ta wedas teda nüüd tuppa tema wanemate juure, ja tundis tema pärast väga haledat meelt.

Kui Suulius oma kurja südant Widrikule oli avaldanud, ei rõõmustanud see ennast mitte tema teenitud palga üle, waid tegi tema eest palwet, et Sumal tema kõwa südant ümber muudaks. Widrik polnud mitte üksi seda palwet: „anna andeks meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele,“ pähe õpinud, waid see palwe tuli tema südamest. Suulius pidi mitu nädalat valu sees maas olema, kunni ta haige jalg jälle terweks sai.

Selle walu koolis õppis ta Sumala õigust tundma, ja sai tema kartuse südamesse. Widriku armastuse läbi, sai ta pärast heaks poisiks, et ta nüüd kõige teiste koolilaste rõõmuks Widrik ausa eeskuju järele hakkas elama.

Armsad, lapsed! ärge püüdke millaski teistele paha teha, muidu saab Sumal teile kahewõrra kätte tasuma; õppige aga ka siin Widriku eeskuju järel teistele andeks andma, sest siis wõiksite teie ehk mõnda kurja poissi oma hea eeskuju läbi üheks heaks poisiks ümber muuta.

29. Ornu koer.

Uks Uue-Hollandi koer, kes ühes rikkas majas elas ja seal köögi-tüdrukuga suur sõber oli, läks sellega iga hommiku turu peale. Koer tõi tüdrukulle rätiku ümber panna ja ootas siis, korwike juus, ukse kõrwas ennast lahkeste kaasa pakkudes.

Kõik, mis tüdruk tema kätte uskus, tõi ta ifka kodu. Ta ei julgenud mitte üht tükki liha süia, kui temale selle tarwis luba polnud, et see temale ehk wahel nina al korwi sees juureks kiusatuseks wõis olla.

Ühel päewal pidi ta jälle liha oma korwiga kodu tooma, sai aga teistest koertest taga aetud, kes tema korwist liha püüdsiwad ära warastada. Nad haukusiwad ja äsitasiwad teda nendega taplema minna. Dleks ta oma korwi suust maha pannud, neid üleantumaid nuhtlema, siis oleks nad kelmid tõeste ta liha ära warastanud, Seda nähti ta aga ka teadwat, sest ta ei hoolinud nende näkkimisest ühtegi waid jookkis kodu poole, nagu ei oleks ta kuulnud ega näinud. Kui ta aga siin korwi lihaga oli ära annud, rutas ta tagasi ja nuhtles nüüd üleantumaid oma terawa hammastega.

30. Jumala imelik lapse kaitsmine Schoti maa mägestikus.

Schoti maal, kus õige suured mäed omad pead taewa poole tõstawad, on ka palju orgusid, mis lageda maa sarnatsed ja kelle peale rohu roheline tekk on kaetud. Et siin otjata suured lamba karjad peetakse, sellepärast on Sumal ka need orud nõnda kenaste rohelise rohuga katnud ja mägedest sisse piiranud, kus lambad ööd ja päewad endid wõiwad üles pidada, ja sinine taewas hülgaawa tähtedega on nende lauda katus. Need karjad on wahel ni suured, et nad mitu inglisi penifoormat maad magamise tarwis tarwitawad, ja sellepärast

ei oleks kellegil võimalik olnud, neile nii suurt lauta ehitada. Need karjamaad on aga ka sisse piiratud, et üks kari võera piiri sisse ei tohi minna ja selle pärast on veel karjadel iseäranis mehed seatud ülewaatajateks, kes hommikust õhtuni ümber rändavad, et kari üle piiri ei läheks. Ühe niisuguse rändamise juures võttis kord üks karja-ülewaataja oma kolme aastase poea enesega kaasa, kus neid tema truu koer juhatas. Kõik karja kohad läbi käies tulivad nad ühe jõe kaldale, kaljude ligidalle, kust west woolades ja suure mürinaga maha langes. Õhtu oli ju ligi tulnud, ja karjus, kes oma karja tahtis veel kord üle waadata, ronis ühe suure kalju otsa, kust ta õige kaugele wõis näha. Oma weikese poea jättis ta alla orgu, teda noomides, mitte ennast paigast liigutada, kummi ta oleks tagasi tulnud. Ta oli aga alles kalju otsa saanud, seal tõusis korraga paks udu ülesse, mis siin mägestikus mitte harwa ette ei tule, nõnda et mees enam kümmet sammuga enese ette ei wõinud näha, ja päewa walgus oli pimeada bö sarnane. Kartlikult ja muretsewa südamega ruttab nüüd isa kalju otsast alla orgu, oma poega üles otsima, aga suure hirmu ja pimeduse pärast kautab ta õige tee ära, ja kõik otsimine oma poea järel on ilmaaegu. Wäsinud ja täis muret tuleb ta kodu ja ei leia ka siin oma truid koera, kes temast oli ära lahkunud ja temale muidu ikka suureks abiks ja toeks oli olnud. Jooksmisest ära wäsinud uinub ta magama, aga nii pea kui hommiku puna taewa lahtusel näha on, ruttab ta jälle oma naabritega ühes mägestikku, jõe kaldale oma poega taga otsima. Terwe päewa otsimine on aga kõik ilmaaegu. Bö tuleb kätte ja waene isa peab kurwa südamega jälle ilma oma poeata kodu tõttama. Kodu tülles kuuleb ta immekspannes, et tema truu koer olla kodu tulnud, eneselle siin tüki leiba wõtnud ja seega ära jooksnud. Teisel päewal saab jälle lapse järel otfitud, aga ka see kord ilmaaegu; kodu tülles kuuleb isa jälle, ta koer olla kodu tulnud ja praegu leiba palukesega ära jooksnud. Karjus jäi nüüd järele mõtlema koera imelikku töö üle ja tahtis nüüd teisel päewal koerale järele minna. Üks päew oli jälle mööda läinud ja nimetatud aeal tuleb koer jälle kodu, palub eneselle siin kartlikult tüki leiba ja jookseb nüüd ruttu minema. Lapse isa jookseb koerale taga järgi ja tuleb oma koerast juhatud ühe suure tõkke juure, mis seal ligidal oli, kus tema laps kautsile oli läinud. Koer kargas siin kalju otsast alla ja kadus pärast ühe kalju prao wahese ära, kuhu tema poremees temale aga waewalt wõis taga järel ronida. Kes wõib aga siin isa suurt rõõmu üles maalida, kui ta siin oma armsat äradadunud poega pehme sambla peal istudes filmab, kes tüki leiba omas käes peab, mis koer

praegu temale oli toonud! ja kui ta nüüd oma isa nägi, sirutas ta naeratades käed temale vastu, kui see tema kaljudest ehitatud seinade wahel astus. Isa rõõm oli nii suur, et ta oleks wõinud hüpata; ta wõttis oma poea enese hõlma, ronis kitsikust wälja, kuhu laps pimedas öö ajal oli ära eksinud, ja tõttas nüüd tagasi kodu poole; truu koer awaldas oma rõõmu aga seega, et maha ei jätnud lustakat wiisi karates neid kodu poole juhatamast. Lapse isa oli oma truui koeraga rõõmus lapsukesse ärapeastmise üle.

31. H u n t.

Hunt on üks neist kõige kahjulikumaisist kiskja elajatest, kes ilm-
 lõpmata nälja pärast kõige karjades suurt kahju wõiwad teha. Ta on väga ettevaatlik, kui ta saagi peale wälja lähed ja awaldab
 wahel suurt kawalust; jiiski on ta ka väga kartlik loom, ja kui ta

bösel peale kippub, wõib teda juba tuletifuga metsa ajada. Talwel on ta julgem ja tuleb siis tihti lammaste ja sigade lauta wõersiks. Temal on nii suur jõud, et ta suure lamba omas suus wõib ära wedada, ilma et teda maa külge laseks puutuda. Tema heal on hirmus hulgumine.

Emane hunt toob omad poead pimedas kohtades ilmale; ta kaabib eneselle selle tarwis ühe suure puu ligidalle augu, kuhu ta eneselle pesa teeb. Ta on nii tark, et ta pesa ligidal millaski ei riisu ega saagi peale wälja ei lähe; ta kaswatab omad poead suure hoolega üles; nad sünniwad pimedalt, aga wäga terawa hammastega ilmale, ja nii pea kui silmad lahti lähewad, on nad ka juba maiad liha järele; nad kargawad juba mõne nädala pärast tapeldes kanade ja jäneste peale, mis nende ema neile kodu toob.

Karjatsed kes hundi kawalust tunnewad, ütlewad: „Seda hunti, kes kartmata otse karja peale kippub, ei ole karta; aga üks teine salaja hunt karja jookseb.“ Seletuseks:

Kahest hundist, kes ühel meelel tahawad saagi peale wälja minna, et ühest karjast üht lammast eneselle tuua, tuleb aga üks nähtawalle ja läheb siis taha hiljukesi karja frantsi peale. Hakab koer haukuma, siis näitab hunt kartlik olewat ja jookseb tagasi, wahib aga selle juures ikka jälle koera peale, kas see temale ka tõeste järele tuleb. Ei tule koer ega karjus tema järele, siis tuleb ta teist korda karja peale ja ässtitab seega koera wihale.

On koer nõnda karjast eemale petetud, ja wahib karjus ja terve kari hundile taga järele, seal tuleb teine hunt teiselt poolt, selja tagast salaja karja sekk, wõtab siin rahuliste eneselle lamba suhu ja jookseb metja, kus siis mõlemad mõrtsukad oma raswast saaki üks teisega jagawad, ehk kül üksainuke hunt kaks lammast korraga wõiks nahka panna.

Kus palju huntisid on, seal on ka karjatsed targemad; nad ei karda seda hunti, kes neid tahab eksitada, ei lase ka oma koeri neid taga ajada, waid wahiwad teisele poole karja, kust nad ka siis ikka weel õigel aeal salajat hunti wõiwad karjast eemal hoida.

„Sumal hoitku meid niifuguste kurjategijate cest!“

32. Hunt ja latern.

Täna wiin ma teid, armsad lapsed, Alpide mägestikku, Suura mägede peale. Siin on palju külasid, kus enamiste töökad ja mõistlikud inimesed elavad, kellest suurem hulk kuulsad uuri-meistrid on. Siit tulewad need mitmesugused kuulsad Schweitzi uurid, keda igale poole maailma saadetakse. Weikesed lapsed, poisid ja tüdrukud on siin tööl, keda selle töö juure hästi võib tarvitada.

Mõne aasta eest elas ühes niisuguses külas üks auis uuri-meister. Omas nooremas põlwes teenis ta Napoleoni al, aga pärast maailma käreast wäsinud tuli ta oma jündimise kohta Alpidesse tagasi, kus ta kuulsaks uuri-meistriks sai. Maailma warast polnud tal suuremat rikkust, kui hea hulk lapsi, kes aga oma sõnakuulmise läbi temale ja ta naesele suurt rõõmu tegiwad.

See mees sai igal pool auustatud, nii hästi küla rahwast kui ka linnas oma tutwatest, kes teda oma perega üheks Sumala kartlikuks ja ligimese armastajaks pidasiwad. Tal polnud ial võimalik omas ametis üht ainust pettust teha ja oma südame tundmist patuga foormada.

Teiste inimeste armastusega nähti ka Sumala õnnistus tema maja üle olemat. Tema uuritellijad armastasiwad ja auustasiwad teda tema sõna pidamise pärast. Ta sõna oli nii hea kui kuld. Oli ta fõrd üheks nimetatud päewaks tellitud uuri walmis teha lubanud, siis ei wõinud teda ükski omast lubamise tõeks tegemisest tagasi hoida. Kõik tema pere oli kiiduwäärt, ja tema lapsed ei wõinud isast muud kui head eeskujut näha.

Külast tund maad eemal on üks linn nimega „Lokle“. Sinna pidi meister igal nädalal fõrd minema, tellitud tööd ära wiima ja uusi tellimisi wastu wõtma. Laupäewal oli ikka nimetatud aeg, millas asjad linnas toimetatud saiwad. Mägestikus läks tee läbi suure metsa ja orgude kallaste pealt edasi linna. Uuri-meister oli puhta südametundmisega ja sellepärast ei kartnud ta kedagi, waid oli pealegi rõõmus Sumala looduse üle ja laulis wahel suwe aeal linnufestega wõitu oma teed edasi minnes. Sumalakartlikud südamed on tõeste ka need kõige rikkamad ja õnnelikumad; nad teewad eneselle iga asja oma elus käsuks, kust rõõmustus ja kiitus wälja kaswab.

Ühel laupäewal oli aga uuri-meister haige ja ütles sellepärast oma naese wastu, ta ei wõida täna linna minna, aga siiski peaks keegi minema. Wanem tütarlaps, kes mõni filmapilk omas südames

iseenesega wõitles, ütles: „Mina tahan minna, armas isa, kui sa mind lubad!“ Ellu, nõnda oli tütarlaps niimi, oli laps, kelle kätte küll kõik oleks wõinud uskuda. Ta oli õiglase meelega ja tahtis igal pool oma armastust teiste wastu üles näidata. Kodu oli ta oma emale suureks abiks ja awitas ikka oma weikkemaid õdesid riidesse panna. Tema tänane pakkumine isa asemel linna minna oli sellepärast armastusega täidetud, et seega oma isa muret vähendada.

Isa andis oma tütrele luba minna, ja Ellu läks kohe teele. Ema oli teda sooja riidesse pannud ja pealegi temale wenna püksid jalga tõmmanud sügawa lume pärast, sest nüüd oli talwe aeg ja maa oli walge kattega kaetud. Enne kui Ellu teele läks, andis ta weel oma wanematele suud, soowis kõigile palju terwist ja wõttis siis ühe weikese laterna enesega kaasa; nenda wälja ehitatud külma wastu läks ta rõõmsaste teele. Ta arwas ennast täna kümme aastat wanema olewat, et tõsise asjade pärast oma isa asemel wõis linna minna. Tee läks läbi kuuse metsa, kelle puu oksad walge lume kattega kaetud ja pealt kena näha oli, kui päikene oma kuld kiired metsa sisse juhatas ja lume ilusa wärwidega särama pani, et tütarlaps rõõmsaste oma teed edasi sammus.

Ellu, kes wahel seisma jäi, kui lund sadama hakkas, et teda oma mantli pealt maha rapputada, ei unustanud ka palwet teha, et Jumal teda wõtaks kaitseks. Ta oli väga kartlik huntide eest, kes seal tihti suurt kahju oliwad teinud, ja sellepärast palus ta iseäranis, et Jumal teda nende kurjategijate eest wõtaks kaitseks. Walwe annab jõudu kindlaste uskuda, ja sellepärast läks ka tütarlaps peale seda julge sammudega ja rahulise südamega edasi, kummi ta linna jõudis ja siin uuripoe üles otsis, kuhu tema isa omad tellitud uurid saatis. Siin andis ta uurid ära ja ootas uusi tellimisi ja kulda, mis uuride tarwis pruugitaks. Kui kuld sai kaalutud ja sisse pakitud, sõi tütarlaps oma leiba juustuga, mis ema temale oli tee peale kaasa annud ja puhkas omast käimisest. Nüüd wõttis ta oma pakikese, mis temale anti, pihku, hoidis ta kõwasti kinni ja tõtas, kõiki lahkestes Sumalaga jättes kodu poole. Kodu poole minnes ei unustanud ta jälle ära palwet teha, waid palus südamest Sumalat eneselle kaitsejaks tee peale kaasa.

Ellu hakkas nüüd juba wäsimust tundma ja pealegi oli talle nüüd külma põhja tuul wastu, ja sügaw lumi tegi tema teereisi temale

hidedaks. Ta mõtles aga jälle oma taewase isa peale ja siis sai ta uut jõudu. Alpides tuleb wahel bö äkitselt peale ja nõnda oli ka täna lugu; sellepärast wõttis tütarlaps oma laterna aegjaste wälja ja pani küünla põlema, keda ta siis jälle oma mantli al warjul hoidis. Weikest kulla-pakikest peitis ta oma põue ära, et teda ära ei kautaks ja astus nüüd ettewaatlikult mööda kaljude kalbaid edasi, kunni jälle kuuse metsa jõudis. Siin oli ju kõik pime bö ja tütarlaps hakkas jälle kartma, sest ta tundis, kui oleks ta päris üksi suures metsas, aga jälle tuletas ta oma Snnistegijat meelde ja tegi nüüd õhkades palwet, et Jumal teda iseäranis huntide eest wõtaks kaitseks. Nõnda oli ta julguse, kartuse ja palwe tegemise wahel hea tükk maad metsas edasi jõudnud, kui ta korraga enese taga üht imelikku praginat kuulis, jüst kui oleks keegi metsas jooksnud, ja ifka selgemaks läks krabin. Kohkudes jäi nüüd Ellu seisma. Mis asi pidi see küll olema, ja mis pidi ta küll tegema, kui see ehk üks hunt oleks?

Nõnda küsis tütarlaps wärisedes enese käest.

Ta peitis oma laterna mantli alla ära, et film kaugemalle pinedas wõiks näha — seal jüst tema ees 10 sammu temast eemal näeb ta korraga ühe hundi, kes oma tulise filmadega lapse otša wahib. Ellu

ei kiisendanud mitte, waid oli suure ehmatuse pärast wait, ta et teadnud, mis nüüd teha, ja seisis wärisedes kange kui sammas. Korraga tuli temale jälle Jumal meelde, kes ju teda wõiks kaitseks; ta läks nüüd südatamaks, wõttis oma laterna mantli alt wälja ja kõigutas teda mitu korda hundi filmade ees edasi ja tagasi. Hunt, kes niisugust imeasja küll wist elades polnud näinud, läks hulgudes ja täis ehmatust jooksu, kus ta siis metsa sootumaks Ellu filmist ära kadus.

Tütarlaps ei wõinud küllalt Jumalat nüüd tänada tema armuliku kaitsmise pärast; ja et ta küll parem oleks soowinud kodu olla, kus ta omad külmetanud liikmed oleks wõinud soojendada, kui siin külmas metsas kõndida, oli ta siiski rahul ja rõõmus selle mõttega, et Jumal teda saaks kodu juhutama. „Tõsanda ingel lööb leeri üles nende ümber, kes teda kardawad.“ see sõna sai ka weikese Ellu juures tõeks; sest õnnelikult tuli ta Jumala kaitsmise al kodu oma wane-mate juure tagasi.

Weel täna päewani, kus ta ju palju wanem ja kaugel oma isa majast eemal on, mõtleb ta ikka weel, pealegi siis, kui õnnetus tahab tulla, selle hundi ja laterni, aga ka Sumala imelikult kaitsmise peale.

See on üks kallis asi, oma lootust Sumala peale panna, pealegi häda aeval. Sumal on tõutanud palwid kuulda, sellepärast paluge teda, et ta ka teile weikeste Ellu usku annaks.

33. Wanamees kasukas.

Wanamehel Pätstil on wististe seda kasukat tarwis, sest seal, kus ta oma juurema eluaja ennast üles peab, kus teda enamiste leitakse, on ikka enam talwe kui suwe aega; sest seal on ju sügise lund sadamas, mis kewade alles lõpeb. Poleks wanamehel sooja kasukat seljas, siis oleks tal küll õige kibe lugu. Sumal pole aga mitte üht ainukest looma meie maa peale loonud, kelle elu ülespidamise tarwis tema ka ep oleks muret kannud; nõnda on ka wanamehe Pätsti eest muret kantud, kes Põhja-Euroopas ja Ameerikas elab.

Süüft nõnda, kuidas teie emad teie eest hoolt kannawad, teid sooja riietega katawad, kui talwel külm on, ehk teid suwe soojal aeval õhukeste riietega ehitawad, nõnda on Sumal loomu poolest ka karu eest muret kannud, sest talwel on ta kasukas paks ja raswane aga suwe aeval õhuke.

Nüüd tahan teile aga ka jutustada, kuidas wanamees kasukas kooli läks; kui palju ta sellelabi targemaks sai, ei wõi ma teile öelda. Siiski wõime sest ära tunda, et tal üks hea meeletuletamise jõud oli, mis igast ühest, kes koolis käiwad, ei wõi öeldud saada.

Ühes üksikus metsa kohas Põhja-Ameerikas, kus aga mõned külad üles ehitatud on, mis pealegi wahel mitu penikoormat maad üks teisest eemal seisawad, leidis kord üks koolipois talwe aeval ühe weikeste karu poea, kes omast emast maha jäetud, pool furnud külma pärast siin maas oli. Ta wõttis teda enesega kodu kaasa ja kandis tema eest soojas tuas hoolt, et karu jälle elama hakkas. Pois mängis karu poeaga, nõnda, et see igale poole temale järel jookkis ja ka kooli tuppa. Koolmeister waatas imekspannes pealt, aga ei keelnud

teda ära tупpa astumast, et siin teiste koolilastega ta nüüd wõis iga päew koolis käia. Iga kord, kui ta tупpa astus, wiskas ta ennast sooja abju äärde maha, kurni koolis õpetus lõppes; siis sõi ta nende leiwapalufesi, mis temale igauks wõnnuga andis, ja jooksis siis koera moodi oma noore peremehe kannul kodu tagasi. Nõnda oli lugu terve talw otja, aga kui kewade tuli ja lumi igal pool hakkas sulama, sai karule roheline mets armsamaks kui tua seinad, sest ühel ilusal hommikul läks ta ära metsa ja ei tulnudki enam tagasi.

Selle peale läks mõni hea aasta mööda; koolipoisid, kes kord oliwad karu poeaga mänginud ja teda oma sõõgitaskust sõõtnud, oliwad juba kõik meheks saanud ja saatsiwad nüüd omad lapsed kooli.

Talwe aeg oma külma tuule ja paksu lumega oli jälle platsis, ja koolipoisid, kes punase palgedega tупpa astusiwad, ütlesiwad kõik, et täna wäljas wäga külm olla. Sedasama arwas ka wanamees

kasukas, wana Pätš, kes ka koolipoiste järel koolitупpa astus; sest üks pois oli tua ukse lahti jätnud. See wanamees polnud keegi muu, kui wana karu, kes omas lapsepõlwes koolis käinud. Koolmeister ja koolipoisid ehmatasiwad wäga selle koolisõbra üle ära ja ei teadnud, mis nad sest pidasiwad arwama; karu oli aga õige sõbralik, sest kui ta kõiki oli teretanud ja koolipoiste leiwakotid läbi nuusutanud, heitis ta abju äärde maha oma külmetanud selga soendama. Koolmeister ja koolipoisid polnud aga oma karwase wõeraga sugugi rahul, ja ajasiwad teda uksest wälja. Külamehed ajasiwad nüüd karu oma püüsidega taga, kes omalt poolt kül inimeste südame mõtete muutmise üle wõis imestelleda, ja lastesiwad teda furnuks. Nüüd, kui nad wanamehe kasukat seljast hakkasiwad maha nülgi, tundiswad nad teda kui oma wana koolisõpra ära, ja oli neil nüüd kahju, et teda oliwad maha lastnud, et tema paremad eluwiišid koolis oli omaks saanud, kui tema koolitamata sugulastel metsas on. „Wanamees kasukas“ ei olnud ära unustanud oma heategijaid. Mõnel teisel loomal on ehk ka niisugused head eluwiišid, ja sellepärast ärgem ässtagem neid wihale waid tehkem neid eneselle sõbraks, neile head üles näidates. Mina omalt poolt ei tahaks, et üks loom ial wihane mu

peale peaks olema, ehk et üks loom ial peaks üht tegu meele tuletama, kus temale liiga oleks tehtud.

Kas pole teie ju, mu lapsed, tähele pannud, kui tihti Piibel meid õpetab, iga ühe loomakeste vastu lahke olla? „Dige halastab oma loojusse üle, sest kõik elajad metsas on minu“ ütleb Sumal, „ja kõik loojused mägede peal, kus nad tuhande wiisi käiwad.“

Meie ei saaks oma ligemise wara rikkuma, ja kuidas tohime meie neid waewata, keda Sumal oma waraks nimetab? Urge unustage seda käsku ära, waid mõelge, et kõige enam weel laste kohus on, loomade vastu lahke olla, ja et see Sumala meelepärast on.

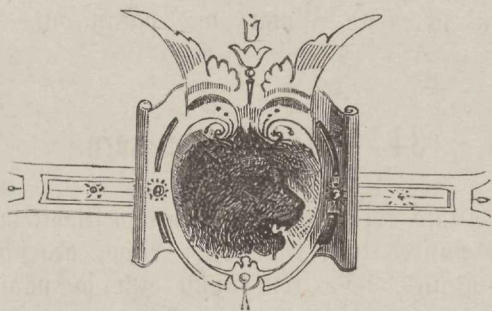
34. Wenelane ja karu.

Üks wenelane läks ford metsa, sealt metsmesilaste mett üles otsima, mis võne puudes tihti leida on. Mõne aea järel leidis ta ühe niisuguse mesipuu üles. Ta ronis puu otsa ja nägi siit võne puu sees mett küllalt olemat; sellepärast laskis ta ennast puu sisse, kus ta jalad alla kitsikuse kinni jäiwad, et neid sealt enam ei wõinud lahti saada. Oh waene wenemees! ta oli kaugel omast elumajast eemal, ja sellepärast ei oleks kõik kiskendamine aidanud. Naene ja lapsed, kes kodu lubatud mee peale ootiwad, sest ta oli seda neile lubanud, saiwad rahutumaks, kui mees sugugi kodu ei tulnud, aga nad ei wõinud tema ülesotsimiseks midagi teha. Wenelane polnud aga wäga juures hädas, sest mett oli tal puu sees küll, et ta nälgida ei pruukinud. Mesilased, kes sisse tahtiwad tulla, ajas ta oma kübaraga ära.

Mõnda oliwad wenelasel kaks päewa omas wangihooes võne puu sees mööda läinud, kus ta õige rõõmfaste oma magusa roa sees suples ja teda mehemoodu oma kõhtu parkis, ilma enese päewa eest muret kandes; kui ta aga nüüd korraga nägi, et mesi kõik oli otsa lõpnuud, seal tuli temal kartus südamesse ja pealegi oli ta magusa roa üle wäga jänusfeks saanud. Nälg ja janu ajasiwad teda palwele, sest tänini oli ta seda aga filmakirjaks risti ettelõõmisega teinud. Korraga kuuleb ta üht kratsimist puu al ja näeb nüüd, kuidas üks karu oma ninaga augu juures nunusutab. Karud on head ronijad ja ka see oli sellepärast hõlpsaste puu otsa saanud, kust ta nõndasamuti kui wenemees mett tuli otsima.

Miipea kui ta oli mee haifu maitsnud, pööris ta enda ruttu otša peal ümber ja laskis siis ennast tagumiste jalgega enne sisse minnes,

otse wenelasele pähe; see wöttis omas suure hirmus karu tagumistest jalgest kinni, mis üle karu, kes ei teadnud, mis temale sündinud, ära ehmatas ja suure jõuuga oma rasket keha jälle august wälja tõmmas ning siis paremat asja ei teadnud, kui nii ruttu, kui wõimalik, oma teed minna. Karu oli aga teadmata waese wenelase jalad kitsikusest lahti peastnud ja teda seega omast wangipõlwest lahti lasknud. Wenelane tuli nüüd ruttu kodu tagasi ja rääkis siin oma naese ja lastele omast suurest õnnetusest, aga ka oma õnnelikust peastmisest; ja siis tänasiwad nad kõik omast südamest Sumalat.

35. Jeä-karu.

Jeä-karul on pikkem nina ja kael kui pruunil maa-karul; tema keha on pehme, walge, pitka karwadega kaetud; ta saab 8 jalga pikkaks ja 5 jalga kõrgeks.

Jeä-karu elab kõige külmema põhja-poolsel Euroopa, Aasia ja Ameerika maal; tema wõib niisama hästi ujuda kui joosta, ja tihti on teda üle kahejaa penikoorma maad kaldast eemal mere sees leitud ujuwat. Tal on suur söömaisu, ja tema walged kihwad, mis temal suust wälja paistawad, annawad meile tunnistust tema suurest jõust ja wereahnuusest. Nad lähewad nii raswaseks, et mõned juba 1200 naela on kaalunud. Jeä-karu elab kala ja muu mereelajatest, kelle peale ta tihti jahti teeb, ka inimese peale läheb ta kartmata. Talwe ael magab ta mõni kuu aega omas pesas.

Põhja mere laewameestest, kes oma reiside peal mõnda jeä-karude üle on tähele pannud, tahame siin aga natuke öelda.

Üks emane jää-karu, kellel kaks poega kaasas oli, sai laewamadrustest taga aetud. Esite tahtis ta oma poegi selleläbi rutemine jooksmisele ajada, et ta ise tükk maad nende ees jooksis ja siis jälle oma poegade järel tagasi waatas ja sellejuures kartlikult healt kuulda lastis; kui weikesed karupoead aga nii ruttu edasi ei jõudnud, kui seda nende ema oleks soowinud, ja madrused neid ju pea oleks kätte saanud, siis katsus ta neid teist wiisi rutemine selleläbi edasi ajada, et ta neid oma ninaga edasi tõukas, mil kombel kõik õnnelikult ära peasesiwad.

Kord tahtsiwad walaskala-püüdjad üht jää-karu kawalal wiisil kätte saada. Nad paniwad selletarwis omad paelad lume sisse ja tükk walaskala raswa wõrgu sisse. Raswa hais tõi ka warsti ühe jää-karu oma ligidalle. Ta nägi siin oma auusat sõõmaeega, läks ligimalle ja wöttis raswatüki suhu; mehed tõmmasiwad nüüd laewa pealt ta jala wõrku; et karul aga üks jalg oli priiks jäänud, pani ta lihatusi maha ja tegi teise jalaga ennast wõrgust lahti, wöttis raswatüki suhu ja läks rahuliste oma teed. Kui ta seda oli ära söönud, tuli ta kawal mees jälle tagasi, sest wähe aeal oli ju teine raswatükk asemelle pandud. Karu läks nüüd wäga ettewaatlikult wõrgu juurde ja wöttis oma raswatüki ära, ilma et oleks wõrgusse puutunud.

Wõrk sai nüüd kolmatkorda, ja pealegi kawalamal wiisil pandud kui enne, ta sai lume alla ära peidetud; kõik sai nõnda seatud, et karu oleks pidanud seekord wõrku minema. Ta ei lastnud enese peale ka kawa oodata, sest walaskala praad nähti tema meele järele olemat, ja laewamehed rõõmustasiwad ennast juba oma saagi peale. Karu oli aga targem, kui nad seda temast arwasiwad; ta nuusutas kõik kohad ümberkaudu läbi, kratsis lume oma käppadega ära, ja kui ta wõrgu juure tuli, liikas ta seda kõrwale ja sai nüüd temale ette pandud wooga.

Laewamehed aga ei läinud enam teda püüdma.

36. Pesu-karu.

Pesu-karul on natuke terawam nina, pikkem jaba ja peenem keha kui pruunil ma-karul. Ta on nii suur, kui keskmiist järku koer, ja elab Põhja-Ameerikas. Ta sööb istudes nõnda kui

oraw ja peab sellejuures oma sööki esimeste jalgade wahel kinni. Oma kuiwa sööki pistab ta enne, kui sööma hakkab, wee jisse ja silitab siis teda oma käpaga; sellepärast nimetatakse teda pesu-karuks. Ta elab enamiste wee ligidal, ja kui wahel ka wett ligidal ei ole, siis peseb ta saaki oma käppadega ilma weeta, enne kui ta teda sööma hakkab. Päewa magab ta aukudes maa sees, mis ta ise eneselle teeb, ja läheb öö aeal oma saagi peale wälja. Tema toit on kalad, usfid, sitikad ja kõiksugu puuwili. Koera wiisi järele nuusutab ta kõik kohad läbi. Puu otsa võib ta wäga hästi ronida, kust ta linnupefasiid riisub ja puuwilja eneselle otsib. Wahel otsib ta ka mere ja jõe kallastel karbielajaid taga; kui ta neid karpidest wälja kifub, jääb wahel käpp karbi wahese, mis temale siis suurt walu teeb, enne kui ta oma kõhtu võib täita. Wangipõlwes armastab ta magusat sööki ja wiina.

37. Woldemad oma hobusega.

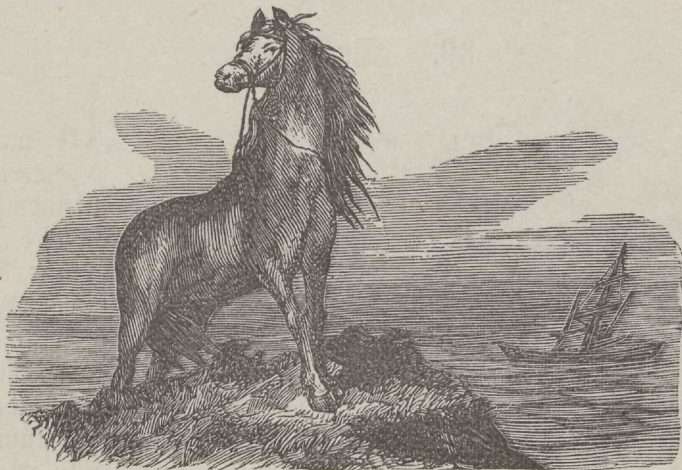
Lange maru tuul, mis kord merd möllama pani, tegi ühe suure Hollandi laewa ankrust lahti, ja merelaened wirutasiwad ta nüüd kaljude wastu puruks. Suurem hull inimestest, kes laewa peal oliwad, saiwad laenete sees surma; aga weel palju neist, kes

ennast laewa tükkide külles kinni hoitsiwad, wõitlesiwad elu ja surma wahel. Meri tõstis omad laened taewa poole, ja kaljud, kelle wastu nad oma jõudu katsumisid, oliwad wahust walged, ja ükski inimese hing ei julgenud waeste uppujatele appi tõtata. Seal juhtus üks mees, nimega Woldemad, oma hobuse seljas ratsa sõites mere kaldale, kus ta waeste inimeste häda wõis pealt näha. Ta tundis oma hobuse wahwust, pürskas natuke wiina

temale ninasse ja tõttas siis uppujatele appi. Mees langes oma hobusega laenetesse ja mõlemad kadusiwad inimeste silmist ära; aga mõnel filmapilgul oli ta jälle laenete peal ja kesk hädaliste hulgas.

Da käs kis nüüd kahte inimest oma jalge küllest kinni hakata, ja tõi neid nõndawiisi õnnelikult mere kaldale. Seda julget ja ausat tööd tegi tema seitse korda üks teise järele ja peastis sel kombel neliteistkümmend inimest surmast. Kui ta aga kaheksamat korda, oma ära wäsinud hobusega merelaenete sisse julges minna, sai ta korraga ühest põhjatu suurest lainest alla neelatud, ja hobune tuli nüüd ilma oma peremehega jälle nähtawalle, ja ujus aga weel waewalt kaldale.

Oh wõiksimine ka meie kõik oma ligimest nõnda armastada, et meie walmis oleks, ka oma elu, kui waja on, tema eest jätta.

38. Kawal eesfel.

Prantsufemaal elas kord üks piimanaene; temal oli üks ema-eesfel, kellega ta iga hommiku linna turu peale sõitis. Da pek kis aga seda waest looma ka iga kord hirmsal wiisil kepiga. Wana halli peaga wanamees kannatas seda mõni aeg ära, aga kui ta nägi, et tema perenaene meelt ei parandanud, tüdines ta ära ja peitis, kui ta kord kepi kätte sai, kellega tema perenaene teda parkis, teda sõniku alla

ära. Kui nüüd naene keppi enam ei võinud leida, seal wandus ta hirmsal kombel, ja tegi eneselle nüüd uue kepi, kellega ta waest wana-meest jälle pekksis. Gesel pani nüüd aga ka seda uut keppi tähele ja wedas teda siis pärast oma hammaste wahel kaugele uulitsa peale, mõeldes, et ta siin saaks katti sötkutud.

Wana hallipeaga kawalast eeslist wõime aru saada, et ta enam tarkust ja mõistust oma teoga awaldas, kui see naene, kes tema kaitseja oleks pidanud olema. Tõeste, langenud inimene võib rumalamaks saada, kui eesel, ja weel hirmsamaks, kui kiskja loom.

39. Magaja laps.

Uks mees, kes oma kurja südametundmise pärast võsel magada ei võinud, läks ühel kuuwalgel õhtul põllu peale käima. Ta nägi siin korraga, kuidas üks weikene kumne aastane tütarlaps wäsinud rohu sees oli magama uinunud ja nüüd unes naeratas.

Oh, mõtles mees omas südames, kui head päewad sul on! kui magus on sinule magamine! kui waike on sinu rahu! Sa magad kõwa maa peal paremine, kui mina

omas pehmes woodis! Kust see tuleb? Sul on üks armulik Jumal, kes sind kaitses, ja sul on üks hea südametundmine, mis sind ei waewa. Kui sa üles ärkad, ei tea sa ühestki murest, waid teed oma tööd rõõmuga. — Minu Jumal! mis pärast ei ole mina nõnda? Sinul pole süüdi, sest sinu arm ja isa armastus on nii hästi minu üle walwamas kui selle noore tütarlapse üle; ka mina wõiks kõik nõnda sinu käest rõõmuga wastu wõtta ja pärast rahuliste ja rahus omas woodis magada ja sind, ja hea karjane, walwada ja muretseada lasta, kui mul aga seda lapselikku usku oleks. Minul on süüd, sest ma ei taha laps olla, waid üks tark mees, kes ennast sinu sõnast ei taha juhata da lasta. Ma olen enese eest tahtnud ise muret kanda ja ennast maailma waraga õnnelikuks ja maailma tarkusega rahuliseks teha, aga see ei ole mulle wõimalik olnud. Mu rahu on ära kadunud, mis mul lapse põlwes oli, ja ma ei wõi oma filmi kinni saada, et rahuga magada.

Aga sulle olgu tänu, ja armu Jumal, et sa selle lapsuse rahulise magamise läbi mulle oled täna oma tahtmist awaldanud! Ma ei taha ennast häbeneda, temast usku, lapselikku meelt, rahulolemist ja waitset magamist õppida, mis mulle sinu waimu õpetuse läbi hinge kasuks peab saama, mu Jumal!

See lapsuke, kes ennast wäsinud rohu sisse maha heitis ja magama uinus, oli mehele juhatajaks Snnistegija juure, kes oma paha südametundmise pärast magada ei wõinud. Ta oskas nüüd oma kurja südant ja patu läbi wäsinud hinge ja keha Jumala sülle heita, oma Snnistegija waimu pühitsemise läbi, kes temale meele tuletas, et Jeesus olla tulnud patusid õnsaks tegema. Ta läks kodu, langes põlwile maha ja rõõmustas ennast nüüd, et tema südametundmine usu läbi puhtaks saanud, ja ta wõis sest päewast saadik ikka rahus magada, jüst nõnda kui see weikene, ilma süüta tütarlaps seal rohu sees.

40. Kuidas haige elewant terweks sai.

Hel elewandil olivad mõlemad filmad haiged, ja nüüd oli ta ju kolmas päew pime. Elewandi peremees palus nüüd üht kuulsat arsti temale appi tulla. Arst lubas nüüd sedasama elewandi filmade juures katstada, mis inimeste filmade juures tehakse, kui kale peale on kaswanud. Elewandile anti käsku põlwile maha heita; aga kui arst oma terawat nuga filma juures tarwitas, seal kirjendas ele-

ohkas siis kergitud südamega, kui kõik mööda oli, ja avaldas siis, oma lotiga arsti meelitades, oma tänulikku südaand saadud abi üle. See loom on meie õpetuseks.

41. Pühad lehmad.

Kas pole see üks kena loom oma tasase filma ja rahulise näoga? Sa ise tema imelik küür selja peal pole mitte inetu, vaid aga imelik, et meie lehmadel niisugust küüra pole.

Need loomad, India lehmad, ei saa seal mitte üksi hästi peetud, waid nad saawad seal Sumala asemel auustatud ja rahwas teewad nende ees palweid. See on küll hirmus asi, ja meie ei wõi seda sugugi mõista, kuidas see võimalik oleks, ja siiski on see nõnda tõsi. Hindu rahwas usuwad, et maa peal midagi asja ei ole, mis nõnda püha ja wäärt oleks, palutud saada, kui lehm.

Würst Rajah Misfaarest on juba üks wana mees, aga ebajumala teener. Inimesed mõtlewad seal ja peawad seda tähtjaks, et wana-mehe esimine waatamine, nii pea kui unest üles ärkab, ühe õnneliku asja peale langeks. Sellepärast toowad tema teenrid ühe lehma tema magadeskambriisse, kes kena tekkidega on ehitatud ja kelles lillekrantsid sarwede ümber on mäsitud, et ta teda koha näha ja siis tema ees palwet teha wõiks.

Kas oleks see teie meele pärast? ma kardan, mõni minu lugejatest saaks ära ehmatama, kui ta hommiku üles ärkades üht lehma oma woodi ees filmaks.

Siiski wõime meie ise sellest inetumast harinemisest üht õpetust wõtta. See on hea, kui meie iga päewa heaste halgame; ja meie ei wõi oma päewa mitte paremine alustada, kui et meie omad mõtted Sumala ja jumaliku asjade peale juhatame.

Kõige esmalt lassem omad südamed täidetud olla tänuga Sumala armuliku kaitsmise üle, mis tema teile wõsel on saanud. Tema isa film on teie üle walwanud, kui teie magasite ja teid kõige kahju eest kaitsenud. Kui teie üles ärkade, on ta seal ja wotab selle peale, teid kõige selle päewa oma annetega õnnistada, ja ta on oma inglile käsku annud, et ta meie üle walwaks kõige meie teede peal.

42. K i t s .

Mäe-kits. Temal on kofkulitjutud, terawa serwadega sarwed, mis emasel kitel weiksemad on; ta elab kõige kõrgema Alpide peal Kaukasuse künni India mägedeni ja on meie kodu-kitsest suurem. Temal on al punane karw musta selja ja sabaga; punakas pruun, eestpoolt musta peaga on tal suus pruun habe. Sarwed kaswawad wahel pikemaks kui kaks jalga ja on ligi kolm naela rasfed.

Sitt

piim on hea, rammus ja terve inimesele, kellest ka õige head juustu valmistatakse. Tema nahast tehakse peenikesi kindaid ja veel palju

See kits on meie kodu-kitse wana isa, kes temast weiksem on ja kellel ka lühemad sarwed on. Kits on kõwa loomuga elajas, ta on kaks jalga kõrge ja neli jalga pikk ja mitmesugust karwa; temal on kanged karwad kui harjaksed, aga ka pehmed willad, mis mõne juures õige näha wõib. Dn niisugusid kitsesid, kellel sugugi sarwi pole, aga on ka niisugusid, kus ühel kitsel kahe sarwe asemel neli sarwe on. Nad on sõbralikud, aga wabel wäga kurjad. Nende

muid asju. Võuna pool tehakse tema nahast wiinaastjaid. Noore kitse liha on väga hea.

Kasimiri=kits. Temal on karbijarnatsjed weerlewad, laiad sarwed, allapoolse seiswad suured kõrwad ja kenad siidi jarnatsjed läikivad, willased karwad pealsete karwade al. Neist willadest walmistatakse kõige peenemad rätikud, kellest wahel üks ainuke rätik mitu tuhat rubla maksab.

Angoorra=kits. Temal on pitkad keerlewad sarwed ja peenikesed läikivad siidi jarnatsjed walged willad. Tema elu=koht on Weike=Asia.

Üks neist kitsedest, kes Gibraltari kaljude otjas elasiwad, tuli kord kalju otjast ühe kitsa jalgtee pealt alla, mis nii kardetaw oli, et üks teine loom seal peal ei oleks wõinud käia. Sellega ühel aéal läks üks teine kits alt ülesse. Poole tee peal tuliwad nad üksteisele wastu ja jäiwad nüüd üksteise ette seisma, et nad kitsa teeraja peal üks teisest mööda ei peasenud ega ka ei wõinud milgi kombel ümber pöörata. Mis oli teha? Kits kes kalju otjast alla tuli, oleks oma sarwedega teist kalju otjast wõinud maha lükata ja oma teed rahus edasi minna. Kits polnud aga nii kurja südamega loom, kui mõni temast ehk mõtleb, sest ta laskis ennast maa peale maha, ja teine kits wõis nüüd üle tema selja oma teed julgeste edasi minna. Sel wiisil oliwad nad mõlemad hädast peastatud. Kui see kits, kes alt ülesse tuli, oleks maha heitnud, siis oleks asi juba raskem olnud, sest need habemikud wõiwad palju paremine alt ülesse kui ülewalt alla ronida.

Oh kui imekspanemise wäärt on kõik Sumala loodus ja Tema ise oma looduse sees! Ise ühe kits juures wõime meie tarkust leida.

43. Kaks weikest laulikut.

Aastal 1878 oli teisel Augusti kuu päewal Peeterburgi linnas üks noorte meeste pidu. Noored mehed, kes kõik oma Dnnis=tegiijat armastasiwad, ütlesiwad nimetatud päewal mitmesugused waimulikud laulud peast üles, pidasiwad üks teise järel kõnesid ja laulsiwad nelja healega ilusaid laulu wiisilid. Nõnda läksiwad rõõmsas koos=olemises mitu tundi mööda; seal tõusiwad kaks weikest lapsukest üles, kes pidu peale oliwad tulnud.

Eduard oli kuus ja Liidia, tema õde, neli aastat wana, nõnda kui pilt neid siin selles wanaduses näitab. Eduard ütles peast laulu wärsisid üles, ja iga laulu wahel laulsiwad mõlemad lapsukesed kena wiiside järele kõige kuuljate imekspanemiseks nii kena healega ja õigeste, et kõigil wesi filmi kippus.

Nende lapsukeste juures
 jai ka meie Sumala sõna tõeks;
 „Wäetimate ja laste juust oled
 ja eneselle kiitust walmistanud.“

Oh lapsukesed, laulge õige
 palju oma Snnistegija auus-
 tamiseks.

44. Üks meheke, kes puu otsas elab.

See kargaja on üks rahutu, lustilik meheke, siin ja seal ja igal pool, ära wäsimata sinna, tänna liikumas. Ta pea näikse täis plaanisid ja häid tahtmisid olemat, ja rahu ta eneselle ei anna, kunni nad kõik korda on saadetud. Seda läheb aga karta, et ta kõik aga oma enese kasuks teeb ja kellegille muule. Tal wael sel wennikesel on aga küll enese eest muret kanda, ja sellepärast ei laida meie tema usinust ja tegewust mitte, waid oleme pealegi rõõmsad tema tüdimata töö üle, mis tema hommikust õhtuni awaldab ja iga päew ühtemoodu. Kõige selle juures on ta aga kartlik, ja teiste üle õel mõtlema. Ma olen tihti ta ligidalle tahtnud saada, et temaga natukene juttu ajada, aga wõta näpust, nii pea kui ta mind silmas, oli ta lipsti tuule kiirusel oma teed läinud; ta wõib palju paremine joosta ja karata kui mina, sellepärast polnud mul wõimalik teda kätte saada. Ta mõtleb wist omas meeles, et kõik, mis mitte tema sarnane ei ole, wõiks teda paljaks riisuda ehk wangitorni heita, sellepärast elab ta

puu otsas, mõeldes, et siin puulehed ja offad teda saaks kaitsema. Puude otsa ronimise on ta juba lapse põlvest saadik selgeks õppinud; sellepärast on see temale ka üks kerge asi ja ei teegi suuremat waewa. Puu otsa on ta eneselle ka maja ehitanud, pealegi üksi, sest ta ei wõinud kedagi leida, kes seda tema meele järele oleks wõinud teha. Ma wõin teile öelda, et tema maja wäga kenaste on ehitatud; seinad on pakfud, sest ta ei taha külma õhku sisse lasta; ühtegi praokest ehk lõhendikku pole näha, sest kange tuule õhk wõiks ehk temale hamba walu teha, aga ta sest haigusest ilmaški ei tea; majaehitaja elab kui peremees omas soojas kambris, kui maru tuul wäljas wilistab, ja meheke tunneb nüüd ise, et ehitus hea on, ja et midagi selle juures laita pole. Ehitaja oli eneselle külal seda sõna põhjuse eesmärgiks seadnud: „Kui asi on wäärt tehtud saada, siis on ta ka wäärt hästi tehtud saada.“

Mehেকে জাই অগা অরু, এত সুইসেল অজাল তেমা মাজা ওয়াগা সোে ওলা; সল্লেখপারাস্ত এহিতাস তা এনেসল্লেখে ওেেল উহে তেইসে, মিস লাতিসেম জা লুহুতিসেম, নওন্দা এত তাল নুওও ওত্ফেকুই উক্স মাজা লিন্নাস জা উক্স মাজা মাল ওলি. উক্স নেইস্তু ওন ফেনা সুওেমাজা জা এলুপাইফ, ফুস তা এননাস্ত ওার্সফেস লুহুতিস রওওমুস্তুদা জা লাইবি সৈনা প্রাগুদে, মিস তেমা ল অফনাত এসেমেল, লেহতেদে লিওুমিস্তু নাইহা জা লিন্নু লালুলু ফুন্সুলা ওওইব. ডেইনে হুওনে ওন তা সোে তালুওেহুওনে, ফুস তা ফুল ফানগেত তরমি জা তুইস্কু ফুন্সুলা ওওইব, অগা মিস্তু তুন্দা, ফুই এহু ওাহেফ্তু ওীগে সুওেইস্তু তুওেলস্তু তা মাজা পুু লাতুওাস এই ওারিসে.

Drawa pesa.

তেমা ল পলে কা সুগুগি তারুইস, পালু তরমিস্তু জা ফুলমাস্তু তুওেলস্তু তোদা; স্ফেস্ত তা ওন জু সল্লেখে এেস্তু সুওেল মুরেত্ফেনুদ জা সুওর্তু ওারা তালুওেস ফক্কু পান্নুদ, নওন্দা এত নাল্গ তেদা এই সুন্নি ওাল্জা মিনেমা. তেমা ল ওন কা নুই ইমেলিফ লুওমুস, এত তা সুওে অোল ওাফিমাতা ওওইব তওও তেহা জা ফারাতা জা ফুইস্কি তেরুওেস জাাঁব, ফুই তালুওেল মুওুদ এই তেে ফুই সওও জা মাগাব.

কাস তেই এই তো, ফেস স্ফেই ইমেলিফ মেহিফে ওন? কাস পলে তে' তেদা অরা তুন্সুদ, ফুই ওমা ওানা সওপ্রা, ওরাত!

See kena loom on, keda teie wahel puu oksa wahel nägite ehk ka ju ligemal olete tähele pannud, kes talwel halli ja suwe aeal punase karwaga kaetud on, on see meheke, kes puu otsas elab.

Kui juba üks weikene oraw usin tööle on, kui palju enam teie, mu armjad lapsed, peaksite walmis olema kõige hea tööle!

45. Kobras.

Need targad loomad ehitawad eneselle hooned puudest, kiwifest, sawist, mullast ja mudast. Neist nimetatud asjust teewad nad eneselle ühe tammi, mis wahel üle 100 jalga pikk on. Seda tammi

teewad nad enamiste weepuuduse ehk madaluse pärast, sest nad tarwitawad oma kaherordse majade tarwis sügawat wett. Kui nad eneselle niisugust maja tahawad üles ehitada, alustawad nad seega, et esmalt wiis kunni kuus jalga pikkad palgid püsti wee sisse panewad ja neid siis mätaste ja sawiga wee põhja kinnitawad ja

enestelle nõnda ühe ümmarguse müüri kiwifest ja puuokstest walmistawad, mis wee põhjas kolme jala paksus on. Seda müüri ehitawad nad wiis kunni kuus jalga üle wee pinna ja teewad tema üle siis ühe wõlwitud katuse. Niisugustes majades on kaks ehk kolm kambrit ja kõik on seest nii kenaste filedaks tehtud ja sawiga ära müüritud, kui oleks kõige kuulsam müürisjapp oma lubjalabidaga tööl

olnud. Talwe üle on kobras omas majas, wahel magades, wahel puu offi närides, mis eneselle talwewaraks aegsaste oli forjanud. Suwe aeal elab ta enamiste wäljas jõe kaldal, mis ta eneselle elukohaks on ära walitsenud, kus ta ifka usinaste töös on, oma wana hoonesid wälja parandamas ehk uufi ehitamas.

Kobras, kes wäga feltfi armastab, peab ennaft suurtes feltsfondades üles. Saab ehk nende arw wäga suureks, et külasse ei mahu, siis saawad noored ära saadetud, kes enestelle uut küla asutawad.

Need terawa hammastega loomad on wäga targad, et inimesed temast mõnda wõikfiwad öppida. Kui temal juurt ja laia, soomuks-tega kaetud jaba poleks, wõiks teda üheks ilmatu suureks rotiks pidada, sest nõnda näeb ta wälja, et temal kül paremat eluwitfiid, kui tema sugulasel rotil on.

Kobrasse nahk, kellest kübaraid ja kasukaid tehakse, on wäga kallis, ja sellepärast on suured jahid neid mõnest kohast sootumaks ära kautanud. Ehk saawad nad mõne aea pärast Indiaanlastega, kes ka wähenewad, sootumaks ära kaduma. Kui see ka nõnda oleks, siis ei saaks nende hea eeskuju meile kautfi minema.

Ükski pois ehk tüdruk ärgu olgu nii harimata ja tuim, et talle tarwis oleks öelda: Mine, ja laisk, kobrase juure ja öppi seal tarkust ja usinust. See oleks ühel lapsel tõeste häbiks, kui ta nii laisk ja järele mõtlemata oleks, et ta kobrase ees peaks häbi pärast ära punastama. Du teil sellepärast kedagi kodu ehk koolis tallitada, siis olgu teile see sõna eesmärgiks: „Ufinad kui kobrase!“

46. Känguru.

See pilt näitab meile truuiste elaja kaju, kes Austraalias elab.

Teda wõiks ka „pitt=jalg“ ehk „lühike=jalg“ nimetada, et temal esimesed jalad wäga lühikesed ja nõdrad, aga sellewastu tagumised pittad ja tugewad on. Esimesed jalad on temal käte asemel; sest ta kõnnib ifka üksi oma tagumiste jalgade peal, ja tarwitab esimesi aga mulla kaapimise tarwis ehk oma söögi suhu pistmiseks. Tema elutoit on taimed ja nende juured. Ta

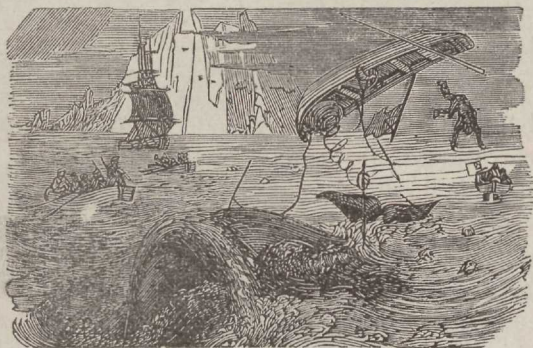

on väga kartlik loom, aga ka tase meelega, jookseb ruttu ära, kui inimest silmab. Tema usinus ja liikmete jõud on, kui teda taga aetatse inimespanemise väärt suur. Ta kargab ühe korraga 20 jalga edasi 8 jala kõrguse võsade üle, mis tõeste nalja asi ei ole. Ma tean tõeste, et ükski teist temaga võistu ei võiks karata. Aga mis teeb ta oma pitka sabaga? küsib ehk mõni. Saba näikse ehk temale tülikis olevat; aga see nõnda ei ole. Kargamise juures hoiab ta teda oma kehaga ühel joonel, ja häda selle inimese ehk koerale, kes siis ta ligidalle julgeks tulla. Ta saaks siis tõeste niisuguse hea matsu, et ta õpiks järele mõtlema, kuidas see sugugi naljaasi ei ole, üht kängurut taga ajada. Kui inimene ehk koer ta saba löögist maha langeks, saaks ta ka pea aru, et kängurul tagumistes jalgades niisama teravad küüned on kui suurel kottal.

Siiski on känguru üks väga tase ja lahke loom, kui teda rahule jäetaks ja ei tee kellegile kahju.

47. Walaskala.

Uhe walaskala jahi peal nägi kord kapteen Evans üht suurt walaskala oma laewa ligidal. Neli lootsikut sai tema püüdmise tarwis wälja saadetud, kellest kaks ühel ael tema ligi saiwad ja korraga omad odad, harpuunid, tema keha sisse pistiwad. Walaskala, kes terawaid odasid omad kehas tundis, läks kohisedes mere põhja, ja tuli

siis jälle wee peale, aga õnnetumal wiisil juust kolmandama lootniku alla. Ta löi seda oma-peaga nõnda kõwaste, et lootsik kõige inimeste ja asjadega 15 jalga üle mere pinna kõrgemale lendas. Lootsik pööris ennast luhwti sees ümber ja kukkus nüüd, kiil ülesse poole pöördud, mere sisse tagasi. In-

mestest leidis üks merelaenetus furma, teised peafesiwad õnnelikul wiisil ära. Paul 148, 7. „Kiitke Jehowat teie, kes maa peal olete, walaskalad ja kõik sügawused.“

48. Kana oma poeakestega.

Et kana oma poeakeste vastu suurt hoolekaandmist, kaitsmist ja muretssemist avaldab, saab küll wist ju kõigile tuttav asi olema. Kristus, meie Õnnistegija, wõtab teda sellepärast eneselle tähendusjeks, Matt. 23, 37. öeldes: „Jeruusaleem, Jeruusaleem! Kes sa tapad prohwetid, ja wiskad kividega neid surnuks, kes sinu juure on läkitud; kui mitu korda olen mina sinu lapsed tahtnud koguda, otsegu kana kofku kogub omad poead tiibade alla, ja teie ep ole mitte tahtnud.“

Jeesus Kristus oli omad prohwetid enne oma tulemist wälja läkitanud, Iisraeli rahwast nende pattude pärast ähwardama, et neid Sumala juure tagasi kutsuda. Nemad ei tahtnud aga prohwetide healt kuulda, ja seal langesiwad Rooma sõawäed kiskja kullide wiisi nende peale, et neile enam mingisugust warjupaika oma waenlaste eest ei jäänud. Selle kanakuju sees, kes oma poegi armastab, näeme meie aga ka oma Õnnistegija armastust ära kadunud hingede vastu ennast awaldawat. Jeesus hüiab meid igal aeal enese juure ja tahab, et meie oma abi ja warjukohta tema juures otsiks; tema pakub meile õnnistust ihu ja hinge poolest, kui meie oma lootust tema peale paneme ja tema healt kuuleme, nõnda kui kanapoeakesed oma ema healt. Igal

ühel inimesel peaks tõsine igatsimine olema, ennast oma Sunnistegija hooleks anda; sest tema walwab meie ihu ja hinge waenlaste üle, jüst kui kana oma poegade üle walwab.

„Minul oli kord üks ilus ja armas kana,“ jutustas üks naene, „tema jooksis minu kannul kui weikene koer ja tundis mind ju eemalt healest ära. Ta jooksis leiwaraasufesi wastu wõtma, mis ma temale korjasin, ja oli siis ikka minu wastu tänulik. Kui ta üks aasta wana oli, seal sai ta 15 poega, kes hakatusel wäga weikejed oliwad ja pealegi kartlikud loomad, aga aega mööda ilusateks kanapoeakesteks saiwad. Minu „Sari“, nõnda olin ma oma kanale nime pannud, oli aga üks inetu harinemine, et kui keegi aga hoowi wärawa oli lahti unustanud, oli ta kohe oma poegadega metsa poole minemas, kus kawal rebane teda püüab ära tappa. Ma olin teda sealt mitu korda juba tagasi ajanud, aga niipea kui ta wärawa lahti nägi olewat, oli ta juba jälle metsas. Seesama lugu on wahel ka teiste kanadega, kes endid ikka targemad arwawad olewat, kui nende pere-mehed. Jüst nõnda kui mõne inimesega, on ka kanaga lugu. Häda õpetab wahel paremine kui kõige targemad sõnad. Ühel hommikul tulin ma jälle oma leiwaraasufestega hoowi peale oma armast kana tema poegadega ülesse otsima; aga „Sari“ polnud täna teiste kanade hulgas näha. Hoowi wäraw oli lahti jäetud ja sellepärast mötlesin ma kohe ja teadsin, kus kana wõis olla; ma läksin oma koeraga

jeltsis otsekohe metsa ligidalle põllu peale. Tee peal kuulsin ma juba suurt kisa, ja nägin nüüd, kuidas „Sari“ korruga üles kargas, et suled lendasiwad. Minu koer oli minuist kärmem ja peastis waele „Sari“ ühe häbemata rebase käest lahti, kes ju kaks tema poegadest oli maha murdnud.

„Sari“ wõitles rebasega kül jüst kui Daawet Kooliatiga, aga siiski oleks Kooliat rebane kana pea otsast ära rebinud, kui suur koer weel õigel aeal poleks appi tulnud, kes nüüd rebase furnuks hammustas.

Sest päewast saadik oli „Sari“ koolitatud. Ei ilmasti julgenud ta enam hoowi pealt ära minna, kui ka wäraw lahti seisis. Ta tegi nüüd sõprust koeraga, kes tema lapsed ja teda ennast waenlase käest ära peastnud. Niipea kui aga koer ennast näitas, jooksis „Sari“ temale wastu, teda teretades, ja oli wahel koerale oma armastusega tülik, seega et ta tema jalge al sinna tänna jooksis, nõnda et see pidi seisma jääma ja siis imekspanemisega kana peale waatama, ja kellest ta õieti aru ei saanud, mispärast kõik see meelitamine oli. Kui

üks mõeras koer hoovi peale tuli, siis kargas „Tari“ wihafelt temale wastu silmi, mõeldes teda rebase olewat, kes tema poekesed oli ära surmanud. Ta waatas aga meie koera peale, jüst kui oma heategijat teretades. Kui „Tari“ lapsukesed kõik oliwad juureks saanud, ja oma ema abi enam ei pruukinud, seal läks ta tihti koera juure putka sisse magama. Teda nähti koera ligidal õnnelikum olewat, kui teiste kanade juures.

Kui juba kana oma heategija wastu nii lahke wõib olla ja oma armastust tema wastu awaldab, kui palju enam peaksiime meie seda teha wõima oma ligimehe, pealegi weel oma wänemate wastu.

49. Warblane.

See oli jüst keft talwe aeal, kui suur häda waese rahwa juure kippus, kes ümberkaudu ühe mõisa ligidal elasiwad. Häda tuli ka ühte waese urtsiku, kus inimesed täna päewani Sumala hoolekandmise ja oma kätetöö läbi oma igapäewast leiba oliwad saanud. Siin urtsikus elas üks waene puusepp, nimega Joosep, oma naese Maria ja wiie lapsega.

Armastus, usinus ja Sumalakartlikud südamed oliwad siin urtsikus leida; aga lapsukesed ei näinud enam mitte nii priksed ja rõõmsad wälja kui enne, waid oliwad nüüd kahwatanud nägudega. Nende wanematel polnud juba mitu päewa tööd olnud, ja sellepärast ei wõinud nad kõige oma usinuse ja hoolekandmisega mitte oma lastele leiba anda.

Pühapäewa hommikul kogus Maria oma weikesed lapsukesed enese ümber ja ütles, kui ta oli palwet teinud: „Tulge seie ja jagage seda weikest ja wiimast leiba palukest eneste wahel!“ Omas südames mõtles ta aga selle juures: „Si tea ma enam, kuidas meile nüüd weel abi wõiks tulla ja kust leiba homse päewa tarwis wõtta.“

Lapsukesed mõtsiwad tänades leiwa wastu, ja wanem poeg jagas nüüd iga ühele oma jau, ja pakkus ka oma emale ja oli ka isale oma jau üle jätnud. „Sõõge aga teie iji kõik ära,“ ütles ema liigutatud südamega oma lapse armastuse üle, „meie ei tunne mitte nõnda nälga ja oleme rõõmsad, kui teie enam saate“.

Lapsukesed söiwad nüüd kõik omad kõhud täis, aga wanem wend jättis, üht tüki järele. Peale seda, kui nad oliwad Sumalat leiwa eest täna-
nud, astus wanem wend

uksest wälja, tükk leiba pihus hoides. Lumeaga kaetud puude wahelt paistis päike poisikesele, silmi teda lahkest teretades, ja külma lühwt andis ta kahwatanud palgedelle suud, et nad punaseks läksiwad. Kui ta seal nõnda seisab, kuuleb ta korraga üht weikest linnu healt. Ta waatab nüüd sinna poole, kust heal tuleb ja näeb nüüd üht weikest linnukest lume sees külmetanud liikmetega wärisedes. Suure külma ja nälja pärast ei jõudnud ta oma tiibasid liigutada ja oli kui surunud. Sellepärast ei jõudnud ta lumest wälja tulla ja kõik püüdmised oliwad ilmaaegu.

„Waene linnuke,“ hüüdis nüüd haleda healega pois, „ja oled külmetanud lume sees ja näljane.“ Ta tõstis teda üles, hoidis teda oma palge ligidal ja tegi nõndawiisi ta liikmed jälle soojaks. „Waata ema“ ütles nüüd pois, „see weike linnuke ei pea mitte külma ja nälja pärast ära surema. Ma olen tema liikmed soojendanud ja oma leiwa-

raasukesed temaga jaganud. Ma leidsin teda seal lume peal, külma käes wärisedes.“

Nende sõnadega läks ema südamest uus lootus läbi, nõnda kui päikse kiired pimedast pilwest, ja ta hüüdis nüüd usklikult taewa poole

waadates! „Ei lange üks ainus warblane maha ilma teie Isa tahtmata“ Matt. 10, 29. Ma usun oma Snnistegija sõnu; ja kas tohin ma weel kurb ja täis muret olla, kui Sumal linnukeste eest muretseb! „Oh laskem, mu lapsukesed, teda tänada ja paluda!“

Da oli praegu alles omad wiimjed palwesõnad wälja öelnud ja oma põlwede pealt ülesse tõusnud, seal astus Joosep tuppä, ja tema järel kobe üks rikas mõisnik. Mõisnik, kes nende ligidal elas, ei olnud üksi raha ja waranduse poolest rikas, waid ka ligimise armastuse poolest.

„Sumal trööstigu teid,“ hüüdis ta sisse astudes, „Joosep, mispärast ei awaldanud teie mulle oma häda?“

„Saada meile abi ahastuses, Sumal, sest inimese abi on tühine!“ Laul 60, 13., wastas Joosep laulikuga.

„See on nõnda tõsi, aga Sumal on mind õnnistanud, ma olen üksi, ja rikkust ja wara on mul kül, sellepärast on mind Sumal ka täna siit mööda saatnud, kes teie lootuse põhi on, ja ta saadab nüüd minu läbi teile abi. Praegu tulin ma hommiku palwest kodu, kus ka teie, Joosep, olite, ja läksin siis teie urtsikust mööda. Siin nägin ma teie wanemat poega üht külmetanud liindu soojendawat ja temaga oma wiimast leiwarajasufest jagawat, ja seal tuliwad mulle selle mehe sõnad meele, kes täna palwetunnis 146 laulu üle rääkis: „Kes kohut annab neile, kellel liiga tehakse; kes leiba annab näljatile; Sehoowa on see, kes lahti peastab neid, kes on kinni seutud;“ ja kuulsin oma Sumala healt omas südames, „tee ka sina nõnda nende waeste lastele, kes siin selles waeses urtsikus elawad.“ Ma rutasin kodu, ja tulin weel suurema rutuga tagasi, nõnda et ma teid Joosep weel siin ukse läwe peal kätte sain. Ja nüüd tule seie, Kristjan, ja hea pois, ma tahan sulle siin seda ära tasuda; mis ja weikese linnukese pärast oled ära kautanud.“ Mõisa herra tõmmas seda wõlde suure korwi oma mantli alt wälja, keda ta seiemaani seal warjul oli hoidnud, kus leiba, juustu ja kõifjugu puuwilja sees oli. Da andis nüüd kuhjani täidetud korwi Kristjani kätte ja ütles rõõmsa healega: „Wõta ja jaga kõigile siin, mis elab hea meelega.“ Poisikese süsimustad silmad läikisiwad nüüd rõõmu pärast ja waatasiwad tänulikult wõera herra peale, ja kõik teised lapsukesed rõõmustasiwad endid temaga. Sgaüks sai oma jau, nooremast kuni wanemani, ja ema ja isa ka.

„Oh waadake ommetegi, kui imelikult Sumal meie palweid on kuulnud!“ hüüdis nüüd ema rõõmsa südamega. „Enne kui meie hüüame, kuuleb ta,“ ütles Joosep tänulikult taewa poole waadates.

Wõera mehe filmad oliwad nüüd täis pisaraid ja läikisid röömu pärast, et tema anded nii tänulikult oliwad vastu võetud.

„Kuulge, armas Joosep,“ hüüdis nüüd mõisaherra, uksest välja astudes, „sina oled siin kuulus puusepp, sellepärast tahan ma sulle tööd anda. Palve maja, kus meie täna olime, on lagunemas, ja ruum on kitsas, sellepärast pead sa homse päevaga üht uut palve-
maja ehitama hakkama, mis ma enese peale võtan kõik ära maksja.“ Nende sõnadega jättis mõisaherra urtsiku Sumalaga, kus röömsad südamed ja usklikud hinged ennast ühendasiwad, Sumalalle tänu andma.

Seft aeast saadik ei tunnud waene puusepp oma perega enam häda, waid Sumala õnnistus oli nende üle, kes oma pale higi sees tööd tegiwad. Kui fewadised soojemad päewad tuliwad, lastisid nad weikese warblase aknast välja, kes neile õnne oli majasse toonud ja nüüd pealegi iga hommiku weel akna taga oma tänulaulu laulis.

Weikene Kristjan awitas oma isal palve maja ehituse juures laastusi ära kanda ja õppis pärast isi puusepa ametit. Palvemaja sai aga selle loo pärast tutwaks, ja seal kuuldi weel mitu kord neid sõnu: „Eks faks warblast müüda weeringa eest? ja ei lange üks ainus neist maha ilma teie Isa tahtmata.“ „Seepärast ärge kartke mitte; teie olete paremad kui palju warblasi.“

Õppige siin, mu lapukesed, et ükski loom hädas ei ole, ilma et meie temale peaks appi tulema, ja et Sumal iga hea tegu saab juba seega tasuma, et meie teame, et meie üht head tegu oleme teinud.

Lapsed uskuge, mis Sumal meile on tõutanud!

50. Kaarn ja sõrmus.

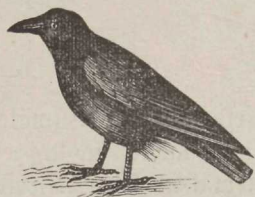
Ühes külas Warshawi linna ligidal Poolamaal elas kord üks Sumala-
kartlik põllumees, nimega Darby, kes juba mõne aasta eest
tagasi Saksamaalt seie oli elama asunud. Et temal ühel suwel weidi
sissetulekut oli, et oma üüriraha talwel ei jõudnud ära maksta, seal
tahtis mõisnik, kelle käest ta maa oli rentinud, teda ära ajada. Põllu-
mees, kellel oma koht armsaks oli saanud, läks mitu korda kōwa
südamega mõisniku juure selle palwega, teda mitte ära ajada, aga
kõik oli ilmaaegu. Teisel päewal pidi ta juba oma naese ja lastega
ära aetud saama. Shtu tuli ja ta kogus nii kui ifka omad lapsu-

kesed oma ümber, ja
tegi siis oma naesega
üks teise järele pal-
wet. Seal, kui weel
alles need sõnad he-
lisesiwad: „Isjand,
ja rikas Sumal, kes
ja Eliast nälja aeal
oma kaarnate läbi
toitsid, tule ka meile
ufinaste appi.“

Säääl kuulsiwad nad
akna taga kōwaaste koputawat.

Kõik oliwad ehmatanud; sest kes pidi see olema, kes neid nende
waitjes palwetunnis tuli hirmutama? Seda tegi üks wana sõber,
üks kaarn, keda kord aastade eest tagasi Darby isa pefast oli wälja
wõtnud ja kodu suureks kaswatanud. Darby tegi nüüd, kui ta oma
sõpra filmas, akna lahti, ja kaarn hüppas tuppa, oma noka wahel
üht hiilgawat sõrmust hoides, kes kalli kiwidega oli ehitatud. Põllu-
mees tahtis sõrmuse ära müüa; aga aegsaste tuli temale weel hea
mõte südamesse; ta tahtis teda enne oma õpetajale näidata ja tema
käest nõuu küsida, mis tema selle sõrmusega pidi tegema. Õpetaja
tundis kohe, et sõrmus kuningas Stanislausi oma oli, kelle juure ta siis
ka kohe läks ja temale mehe lugu awaldas, ja kuidas kaaren temale
sõrmuse oli toonud. Kuningas lastis Darby oma juurde tulla, kui
tema teenrid temale ka oliwad öelnud, et nad üht kaarnat olla näinud
kuninglikus majas, ja tajus nüüd põllumehele nõnda, et ta korraga
kõigest hädaft oli peasnud. Teisel aastal kinkis kuningas temale ühe

maja linnas, kus suur aed kõrvas oli. Maja ukse külge sai suur laud kinnitatud, kuhu üks kaarn sõrmuksega oli peale maalitud, ja pildi alla need sõnad:

„Kui hiiüdsid appi kitsikuses mind,
Ma kohe kaarna läbi avitasin sind!“

Nõnda kui Sunal kaarnate läbi oma sulase Eliassele appi tuli, avitas ta ka seda waest talupoega kõigest hädaft.

51. Wähjad Jamaikas.

Sa oled ehk ju tihti üht wähja näinud. Misfugune imelik loom ta on. Ei läinud ta ju tihti ju eest pakku, ja pealegi taguspidi, kui ei julgeks ta ennaft ümber pöörata, enne kui ta sinust eemale ära jõuaks, ja ei näpistanud ta sind ju sinu sõrme, kui ja püüdsid teda kinni saada. Sa oled ehk ka ju mõne ära sõõnud, peale seda kui ta keewa wee sees oma musta karwa walu pärast punaseks muutis; ja ta liha oli sulle wist kül moka järele.

Däna tahan ma sulle aga ühest weel imelikumast wähjast jutustada, keda sa ehk weel pole näinud. Ta elab mägede otsas ja pealegi Jamaikas. Jamaika on üks saar Lõune-Indias, mis Põhja- ja Lõuna-Ameerika wahel on. Saar on 270 □-peniksoormat suur ja seal elawad 400,000 inimest. Selle saare peal on põhjatu suured ja kõrged kaljud, mis pilwetesse ulatawad, ja päikene wiskab siin omad tulised kiired wastu paljaid kalju seinu. Kui see saar mitte suurtest metsadest poleks kaetud, siis ei wõiks siin keegi suure palawuse pärast elada. Sgal aastal, ühel seatud aeal, see on Mai kuul, koguwad endid siin wähjad mägede otsast ühte kofku, kust nad siis suurtes feltides, wahel tuhandede wiisi, mööda kaljusid mere kaldale marsiwad. Neid on siin kaks sugu, mustad ja walged wähjad; walged wähjad on suuremad kui nende mustad sugulased, ja kahest wähjast wõib ju inimene kõhu täis süüa. Nende rändamiste aegadel on Jamaika saar neist üle kaetud, ja nad teewad oma jooksmisega niisugust mürinat, kui hakkaks taewas pilwe minema; nad wõiwad nii ruttu joosta, et inimene neid waewalt wõib kätte saada.

Kui need loomad ennaft mere kaldale on kofku kogunud, lähewad nad wee sisse suplema, ja selle juures panewad nad ka sinna omad munad.

On nad selle tööga walmis, siis rändawad nad mööda mere kaldaid ülesse ja alla. Neil pole enesel karpi, waid ronivad teiste loomade karpide sisse. Oma wiimsest rändamisest saadik on nad suuremaks kaswanud, ja sellepärast on mõnele wanad karbid weikeseks jäänud. Nõnda otsib siis igauks omale uue karbi. Tsegi teada, et nad oma wana karpi enne ära ei anna, kui weel uut paremat pole eneselle leidnud; sest see wõiks ka olla, et nad sugugi paremat ei leia. Wähk ronib nüüd ühest karbist teise sisse, kunni ta eneselle

jüst ühe oma keha järel on leidnud. Mõne kuu pärast koguvad nad endid jälle mere kaldale kokku, jüst kui suur rügement soldadit, ja marsiwad suure mürinaga jüst kui ratsa hobuste seljas, üles mägede otsa tagasi.

Kui imelikult õpetab Sumal neid weikseid loomasiid, kui imeks-panemise wäärt on kõik tema teud, ja igal pool näeme meie teda oma heldet kätt awaldawat, niihästi ülewl luhwtis, kui al mere põhjas, maa peal ja maa al ja kõigis asjus, mis elab ja liigub.

Oh lapsed! kui õnnelikud wõite teie olla, et Sumal, maa ja taewa Looja, teie isa on, ja weel õnnelikumaks wõite teie saada, kui teie iga päew omaš elus püitaks Sumalat ja oma Dnnistegijat armastada.

52. Sipelga perekond.

Waata seal üht sipelga pesa! kui usinad on need weiksed loomad!

Nad jooksewad sinna tänna, edasi tagasi, aga mitte mängimisele, waid neil on eesmärk mõtete põhjuseks wõetud, mis nad taga ajawad ja keda nad kõige oma jõuga tahawad tööks teha.

Sipelgaid on üleüldse kolm sugu: isad, emad ja töölised. Isastel ja emastel on walged läikivad tiibad. Sugutegemise ael näikse neid töötegijate seas olewat. Kui üks sipelgas ehk oma kohut ei täida ja pakku läheb, on teised temal kohe taga järel. Kord nägime

meie, kudas teised ühel, kes reast wälja astus, koha tema tiibadest finni hakkasiwad ja teda jälle tagasi oma platsi töiwad.

Töölised on nende küla talupoead, müüriksespad, lapseshoidjad ja turu peale käijad teenrid, ja nad on väga hoolsad omas töös. Ehk olete juba lugenud, misjagused imelikud hooned eneselle walged sipelgad (Termitid) Afrikas üles ehitawad, wahel neliteistkümmend järku üksteise peale ja üle mehe kõrguse, kelle wastu Euroopa punased, kollased ja mustad sipelgad omad hooned arwawad paremine maa alla ehitada, kust siis ka wahel weel suur kummitud katus wälja paistab jüst kui Muhamedi ümmargune kiriku torn. Võib olla, et Afrikas nende sugulastel luhwt parem on, ja mitte nii väga muudetaw kui siin. Oleks meil võimalik ühe sipelga pesast tekki ära wõtta, s. t. seda mulda ja liiwa kellest nende katus on ehitatud, siis oleks kõiksugu kambrid ja kambrikesei võimalik näha, mis väga suure hoolega ja kenaste, kunstlikult on üles ehitatud, sojad ja nii kõwad, et wesi sisse ei wõi tungida.

Üht töökamat ja usinamat perekonda pole olemaski. Lapseshoidjatel võib tööd küll olla, kus sadanded ja tuhanded weiksed loomad peawad toidetud saama.

Dma esimestes elupäewades ei näe nad sugugi sipelga moodu wälja, waid ennemini weikeste terakeste ehk munakeste sarnatsed. Weikesed poakesed peawad kõik söödud, puhastatud ja soojalt hoitud saama. Kui palaw on, saawad nad wälja wiidud ja päewa kätte pandud. Dn wäljas ehk väga palaw ehk külm, saawad nad jälle tuppä tagasi toodud, sest nõnda kui ju teate, ei wõi weikesed lapsed palju kannatada.

Smekspanemise wäärt on lapseshoidjaid tähele panna, kuidas nad eneselle palju waewa teewad, neid teenides; kui lapsed suuremaks kaswawad, woiwad nad neile küll suurt waewa teha, aga need truuid lapseshoidjad ei pane seda waewa miiskiks. Miisjaguse suure perekonnale turu peale minna pole ka kerge asi. Ma nägin kord üht sipelgat, kes ühe õuna tükkese ümber mitu korda piiras, teda igalt poolt tähele pannes. Ta nägi küll tema jõu tarwis väga suur olewat, sellepärast läks ta tagasi ja tõi nüüd teist neli jelttimeest enesega kaasa. Nad saagisiwad nüüd õnatüki kahte jalku. Kolm sipelgat wõtsiwad suurema, kaks weiksema tüki ja wedasiwad neid nüüd ühendatud jõuga kodu.

Meie pildi seletuseks, kus üks termitide seeftpidine ehitus üles on wõetud, tahame lõppeks weel mõni sõna öelda.

Nende hooned ehk elumajad on ühe kõrge heina sau sarnased. Kesk kindlat elumaja on üks kamber kuningale ja tema prouale. See hoone on ilusaste wõlwitud ja sawist ehitatud. Teised kambrid seal kõrwas on nende tööliste ja soldatitele ehitatud. Siis tulewad keldrid, kuhu rooga kogutakse, ja laste tuad, kus weikefi söödetakse. Seal

paneb kuninga emand, kes nõnda oma kambri on sisse müüritud, et wälja ei saa, omad munad; ja kuulge imet! kahetümne nelja tunni sees 80,000 tüki, mis töölistel kohe oma koha peale ära weawad ja pärast nende eest muret kannawad.

Ilma nende kambrideta ehitawad termiitid eneselle weel tagawara kambrid, muretsewad teeradade eest, mis hoonest läbi, ühest kambriist teise wiivad; nad teewad eneselle sillad ja trepid ja kõik, mis ühe kuningliku maja tarwis waja läheb.

Sp. s. 6, „Mine sipelga juure, sina laisk! waata tema wiisid ja saa targaks.“ „Ja walmistab oma leiba suwel ja korjab oma toitu kokku leikuse ael.“ Kui kaua oled sa maas, sina laisk?

See on hea nõuu ja tähtjas küsimine kõigile, kes neid sõnu loewad. Ma ei tea, kas meie weel töökamaid ja usinamaid loomasi mõiksimine leida (wõib olla, et mesilased nende sarnased on), kes pealegi weel endid nii ühel meelel koos hoiawad.

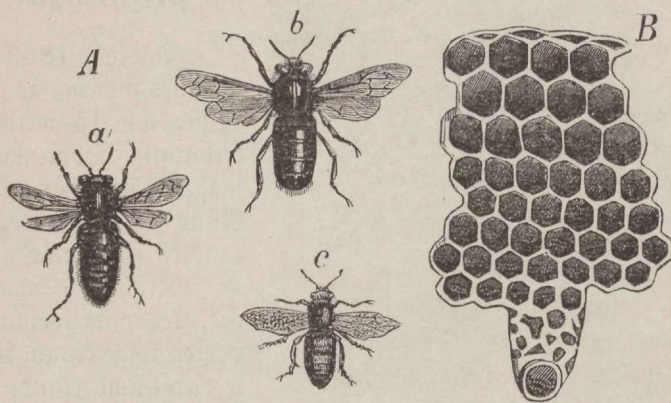
Isäranis awaldawad nad ühenduse kasu omas elus. Misjugune wäeti loom on üks ainus sipelgas; aga suur sipelga parw oma rändamiste peal, kuidas seda Euna=Umeerika ja Afrikas näha võib, on nii wägew, et ükski jõud neid ei wõi ära häwitada. Kui aga üks pool tosinat neist ennast tahaks kokku heita, saaksiwad nad aga weidi korda saatma ja peaksiwad pea otsa saama; aga suures hulkades ühendatud, ehitawad nad majasid, koguwad warandust, muretsewad oma perede eest ja sõdiwad oma waenlaste wastu. Ma pole selle üle kahe wahel, et kui nad meie keelt oskaksiwad kõnelda, saaksiwad nad meile ütleva: Meie oleme enesele tahtmistele ja mõtete põhjuselks selle wana sõna pannud: „Ühendud seisame, lahutud langeme.“

53. Ole wikk kui mesilane!

Seda sõna: „Mine sipelga juure sa laisk ja õpi tema wiisi!“ võib tõeste ka mesilastest niisama julgeste öelda.

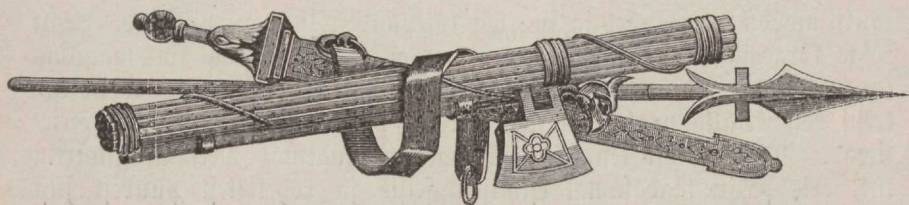
Nii pea, kui kewadised soojad päikese kiired mesipuu peale paistawad, tulewad mesilased parwede wiisi ronides omast talwe hoonest wälja, puhastawad jalgega oma tiivad ära ja lendawad siis lilleaedadesse, põldude peale ja metsa, imewad siin õilmetest magusat mett ja tõmmawad eneselle õilmetolmuust kollased püksid jalga, lendawad rikkaste ehitatud waraga mitu kümme korda päewas kodu ja jälle wälja, ehitawad omad kärjed wahast usinaste ja täidawad nad siis meega.

Igal kewadisel, suwe ja sügisel aeal on nad wiibimata tööl, sest nad aimavad neile loodud ande läbi ehk loodud sunnil, et selle aea järele külm talwe aeg tulemas on. Seal läheb ju neil tarwis, kui mitte talwe külm neid uimases olemises ehk magamises kinni ei pea, kofku-kogutud tagawarast endid toita, kinni kewadised soojad päewad jälle tulewad, kus nad oma tööd jälle uuesti wõiwad alustada.

A a) Mesilaste kuningana. b) Ihane mesilane. c) Töötegija.
B) Kärjed.

Nõnda kogu ka sina, ristiinimene, neil nooruse ja jõuu päewil eneselle waimu wara. Too wiibimata suurt tagawara oma südamel ja mõistuse kambritesse! Piiblisalmid, kallid wara, mis meie suremata hingele kasu toowad. Need päewad, kellest meie peame ütlima: nad ei ole mu meele pärast, on kiirelt ligi tulemas; haiguse ja wanaduse päewad on niisugused, kus keegi enam ei wõi head teha. Oh kui õnnelik saad ja siis olema, kui sa aga oma täidetud tagawara kambriid pruugid lahti teha ja ennast siis magusast meesarnatsest Sumala sõnast wõid toita, kinni tund tuleb, millas ka sinule wõidakse: „Tule omast wangihoonest wälja, sest igawene elu kewade on alganud.“

54.

Krahwi Schuwalowi aed Peterburgis.

Aastal 1869 elasin ma ühes suwemajas Pargala külas, mis 15 wersta Peterburgist Soomemaa poole, mägede otša on ehitatud. Müüd läheb Soomemaa raudtee sealt mööda.

Krahwi Schuwalowi aed, kes oma loomuliku ilu poolest kõige kenam koht Peterburgi ümberkaudu on, seisab iga ühele lahti ja on esimese ja teise Pargala küla wahel, mis üks teisest kolm wersta eemal seisawad.

Kui ma esimest korda selle aia sisse tulin, sel nimetatud aastal, ja pealegi oma wenna juhatamise läbi ühe kõrge mäe tagant kiwi trepist mäe otša jõudsin, siis ei wõinud ma küll Sumala imeliku looduse üle imes-teledda. Mäe otšast pidime meie weel metsast läbi mine-

ma ühe kõrgema mäe otša, mis „Parnas“ nimetatakse, ja mis kena kantši moodu wälja näeb ja suurtest kasepuudest sisse on piiratud. Siit kõige kõrgemast kohast selle aea seas wõisin ma korraga kõik maailma ilu näha, mis mind hakatusel kohkuma pani. Mägi läks wõlwitud trepi kombel alla poole, kus kenad roosi-põõsad ja sireeni-puud õitse-
siwad. Mäe al oli kena tiik ja natuke kaugemal weel üks suurem tiik, mis palju madalamal esimesest seisib ja rohelistest puudest juust

kui peegel rohelisest värwitud sai. Kõige kõrgema puude üle mõisin ma Pargala küla, kus Schweitsi suvemajad olivad üles ehitatud, näha, ja ka kolm ilusat järve. Esimese järve ääres, Parnasfi pealt waadates, oli furnu aed suure mäe otsas, kuhu ka suur kirik on ehitatud; sealt veel kaugemale mõisin ma ruffipõllud haljendades näha ja lõppeks suurt Peeterburgi linna, kust mitu sada kuld kiriku torni päikese paistel särasiwad.

Ma ei mõinud Sumalat mitte küllalt tänada tema heelduse pärast, mis tema meile oma looduse sees awaldab, aga veel enam tänasin ma teda selle üle, mis ta minule sel aastal waimus oli awaldanud. Ma sain nüüd teiste mõtete peale juhutatud, sest nõnda kui ma seal selles ilusas rohuaevas olin, tuletasin ma meele, et Sumal mind oli oma aeda, see on oma püha kogudusesse istutanud, ja mägi, kelle otsas ma seisin, tuletas mulle Jeesust, seda igawest kalju, meelde, kelle peale meie ufumaja on ehitatud. Kui ma mäe al neid kena tiikisid nägin, tuletasin ma eneselle Siiloo tiiki meelde, ja Jeesust Kristust, kes Tsast oli läkitatud meid terweks tegema. Metsa puud omas õilmetes tunnistasiwad, et ka meie peame usutunnistuse õilmid, aga ka tegude wilja kandma. Suwehooned ja kirikut tuletasiwad mulle seda meele, et meil siin jäädawat paika ei ole, ja et inimestel kord on seatud surra. Ma nägin Pargala järve oma filma ees läikivat, ja see wesi tuletas mulle mu Snnistegija ristimist Jordanis ja minu enese ristimist seal meele, ja ma mõtlesin tema tähenduse peale wana uskliku Luteruse sõnadega, mis tema omas katekismuses 4 peatükis on kirjutanud: „See tähendab, et wana Adam (see on meie patune süda) peab igapäewase kahetsemise ja patustpöörmise läbi meie sees ära upatud saama ja surema, kõige patu ja kurja himudega, ja iga päew jälle ette tulema ja üles tõusma see uus inimene, kes õiguses ja pühitsuses Sumala ees peab igaweste elama,“ ja nõnda kui püha Paulus ütleb Rooma r. 6 peat.: „Meie oleme Kristusega maha maetud ristimise läbi surma sisse, et otskui Kristus on üles äratatud furnuist Tsa auu läbi, meie ka nõnda peame uudes elus käima.“ Mu film nägi ruffi wäljasid ja nad kuulutatiwad, et tööd on palju, aga töötegijaid pisut, ja et meie Tsjanda töötegijad peame olema. Lõppeks waatasin ma põhjatu suure linna peale, ja tema särawad kuld katuksed kuulutatiwad mulle uut Jeruusalemma linna selgest kullast, kus meie kord, kui otsani truuiks jääme, igaweses nooruses oma Snnistegijat saame kiitma ja tänama.

I n d i e s .

Lehekülg.

Nr.		
	Paiste Sõber (2 kaane pilti).	
	Ugejale! (2 pilti)	3
	Ah, kui ilus pilt! (1 pilt)	4
1.	Sõõma palve (1 pilt)	5
2.	Homniku laul: Üks weike laps küll olen ma (viis nootidega) (2 pilti)	5
3.	Laiß koolipois (laul) (1 pilt)	7
4.	Kes on minu wennad ja õed (laul nootidega) (2 pilti)	7
5.	Ust ja armastus (laul) (2 pilti)	9
6.	Sõulu laul (2 pilti)	10
7.	Squa juures (laul) (2 pilti).	11
8.	Shtu palve (laul) (2 pilti)	12
9.	Weike Maria kiri oma isale viimse Wene-Türgi sõas aastal 1877 (2 pilti) .	13
10.	Mis kaarli tegi (1 pilt)	14
11.	Eduard, üks auus pois	16
12.	Üks õõ koolipoisi elust (5 pilti)	17
13.	Kolm äraaetjuid lapsustest (3 pilti)	20
14.	Kasj (2 pilti)	25
15.	Gangese jõgi	26
16.	Lõwi (1 pilt)	28
17.	Wiigi puu	31
18.	Tiiger (1 pilt)	32
19.	Sirvest ja tiigrist (1 pilt)	33
20.	Misjuguft nagu on sinu kopikas? (1 pilt).	34
21.	Jaaguar (Ameerikamaa tiiger) (1 pilt) .	36
22.	Tunnitell (1 pilt)	37
23.	Leopard (1 pilt)	38
24.	Indiamaa ahwid (1 pilt)	39
25.	Koer ja ahwid (1 pilt)	41
26.	Koer ja siga (3 pilti)	42
27.	Rättetajumine (2 pilti)	44
28.	Rebase rauad	46
29.	Truu koer (1 pilt)	48
30.	Sumala imelik lapse kaitsmine Schotimaa mägestikus (2 pilti)	48
31.	Gunt (1 pilt)	50
32.	Gunt ja latern (2 pilti)	52
33.	Wanamees kujukas (2 pilti)	55
34.	Wenelane ja karu (1 pilt)	57
35.	Teä-karu (1 pilt)	58
36.	Wesu-karu	59
37.	Woldemad oma hobusega (3 pilti)	60
38.	Kawal eesjel (1 pilt)	62
39.	Magaja laps (1 pilt)	63
40.	Kuidas haige elefant terweks sai (1 pilt) .	63
41.	Pihhad lehmad (1 pilt)	64
42.	Kits (3 pilti)	65
43.	Kaks weikest laulikut (1 pilt)	67
44.	Mehete, kes puu otjas elab (2 pilti)	68
45.	Kobras (2 pilti)	70
46.	Känguru (1 pilt)	71
47.	Walaskala (1 pilt)	72
48.	Kana oma poekestega (3 pilti)	73
49.	Warblane (3 pilti)	75
50.	Kaarn ja jõemus (1 pilt)	79
51.	Wähjad Jamaikas (1 pilt)	80
52.	Sipelga perekond (1 pilt)	81
53.	Ole wirt kui mesilane (1 pilt)	84
54.	Krahw Shuwalowi aed Peeterburgis (1 pilt)	86

Ah, fui ilus pilt!